

Co se stalo a událo

Ludvík Stehlík

Příloha Budišovského zpravodaje č. 4/2009

22. prosince 2009

V této příloze předkládáme čtenářům ruční popis pověstí a událostí z nedaleké Cidliny a okolí od Ludvíka Stehlíka. Omlouváme se za netradiční formát, ale pro zobrazení rukopisu při zachování rozsahu zpravodaje je toto řešení nejvhodnější. Opravy chyb a nedostatků přirozeně nepřípadly v úvahu.

Děkujeme rodině autora, že jsme získali svolení k otištění tohoto zajímavého díla.

redakce Budišovského zpravodaje

Ludvík Stehlík *27. 6. 1884, Stará Říše † 15. 11. 1977 Cidlina

V encyklopedickém slovníku je Ludvík Stehlík veden jednak jako písmák a spisovatel a vedle toho je jeho jméno uváděno s babickými událostmi.

Ludvík Stehlík se narodil ve Staré Říši, ale již od svých 4 roků žil s rodiči v Cidlině.

V souvislosti s babickými událostmi byl 3. 7. 1951 zatčen a uvězněn v Mírově a Leopoldově. Na svobodu se dostal až 12. 5. 1962. Od roku 1974 žil s rodinou v Děčíně.

Potom si mohl koupit zpět svůj dům v Cidlině, kde žil až do smrti.

Psal krasopisné pohádky a pověsti z okolí, ale zapisoval i skutečné události z jihozápadní Moravy, které jedinečně přepsal do pověstí. Je autorem knihy Co se stalo a událo s ilustracemi Metoděje Floriana. Některé jeho texty zařadil do své sbírky Pověsti a vypravování z Moravskobudějovicka v roce 1996 E. Jeneral.

Co se stalo a událo.

Frávdivé příběhy starší, též i novější

napsal:

Ludvik Stehlik.

Založení Kaple svatě Veroniky
u Babic.

Když Francouzi táhli od Slavkova po svém vítězném boji, kde porazili spojená vojska císaře Rakouského, Pruského a Ruského na zpáteční cestě přišli do Babic u soboty, že druhý den byla neděle, mělo vojsko klid. Hned od časného rána přicházeli vojáci směrem od východní strany do vesnice kde se ubytovali, dokud bylo místo ve vesnici a ostatní se ubytovali pod stany na Frátověm kopci, kde byly tehdáž stromy obrouske velikosti, tak že museli dvě i tři muži rozpřáhnutí ruce své, aby ty velikány objali. K večeru téhož dne viděli lidé přijížděti tři jezdce na koních vedle sebe a ten prostřední měl páskou oči zavázané, neboť v té bitvě u Slavkova přišel o zrak. Dle oznáčení na kabátě byl to vyšší důstojník a ti vedle jedoucí byli jeho sluhové, kteří ho cestou dýřmili, aby snad někde cestou neklepali.

Poněvadž už neměli místo ve vesnici, odebrali se i oni pod stany na kopec.

Řáno nastal ruch mezi vojskem, nosili vojáci vodu na umývání z pramene pod kopecem, kde malý potůček od pramene odtékal. Též i služba svému pánu donesl vodu na umývání, a když si oči promýval, viděl, jakoby vojáci v řetu pobíhali a řekl svému sluhovi: „Dones mi ještě jednou té vody, bych si oči ještě lépe promyl.“ Když si podruhé oči promýval, nabyl zraku takového, jako když šel do války. Rozhlédl se po krásné krajině, která byla ozářena ranním slunkem, pláči naproti v háji zpívali a pod kopcem, jak se vine průh lůcní, který se zatačí k východní straně, dále na sever viděl obec Čáslavice, o něco blíže Polkovice, stranou níže Loukovic a za nimi na pahorku zámek Šedek. Když si tak prohlížel tu krásnou krajinu, zazněl zvon, zvonící lid na ranní mši svatou. „Tojďme do kostela“, povídá onen důstojník, abych po děkval Řánu Bohu za navrácení zraku svého. Tehdáž byl ještě v Babicích kostel malý, proto nestačil dnešního dne, aby věřící mohli do

něho se vejít, proto nechali občané vstup do kostela vojákům a sami zůstali kolem kostela na hřbitově. Ten náš důstojník zaujel místo u pilíře na kterém byl zavěšen obraz křížové cesty, jak Veronika podává Řánu Ježíši roucho by se utřel. Ten obraz upoutal důstojníka tak, že musel neustále naň hledět.

Řní ta malířská práce ho jako malířského akademika nezajímala jak ten děj, jež znázorňoval. Uvažoval, jak Veronika slabá dívka, se musela profláčit tím zastupem zlych zoldněřů a podala toucho Řánu Ježísi, nedbala žádných překážek a posměchu katolů. Ten Ježíš se utřel a obraz svého obličje, na plátně zanechal obraz jí s uděcností navrátil. Veronika uviděla obraz na plátně a je jsem zase uviděl ten krásný svět a neměl bych s uděcností namalovat obraz a umístit jej na tom místě svého udravení ? A než byl konec bohoslužbam, učinil předsevzeť, že namaluje obraz svéle Veroniky. Ten potřeboval k tomu svolení vrchního učitelství, jež bylo v Moravských Budějovicích, kde byl Napoleon ubytován.

Ve službach Božích a po malém občerstvení sedl důstojník na koně a větší skupina vojáků s ním, a jeji za Napoleonem do Moravských Budějovic,

požádali jej o zdřízení v Babicích nežli by svoje přání uskutečnil. I sám Napoleon měl radost nad uzdravením svého důstojníka a dal mu svolení, by mohl v Babicích tak dlouho zůstat, dokud by svůj umysl neuskutečnil. Pak, aby si ponechal nějaké vojevůdce, dal mu svolení, by mohl v Babicích tak dlouho zůstat, dokud by svůj umysl neuskutečnil. Pak, aby si ponechal nějaké vojevůdce, dal mu svolení, by mohl v Babicích tak dlouho zůstat, dokud by svůj umysl neuskutečnil.

Pak se doslechli občané Babiči, že důstojník bude malovati obraz, hned snášeli potřebný materiál, by mohli udělati malou kapličku dřevěnou, by byl obraz chráněn proti všeliké nepohodě. Do příští neděle už byli se vším hotovi a v neděli pak pan farář Babický F. Schmirer, obraz svatě Ueromiky posvětil za veliké účasti lidu z Babic a okolí, neboť tato zpráva o uzdravení důstojníka se ihned roznesla do širokého kraje.

(Gosnámptka) Ten pan farář Babický F. Schmirer byl ku svému přání po své smrti pochován v šebekvicích v kostele před oltářem.

Vojsko se rozloučilo s Babickými občany i s kapličkou svatě Ueromiky a odcestovali za svou armádou ke své vlasti.

II díl.

U druhém díle uvádím proudiva uzdravení na přímluvu sv. Ueromiky.

U roce 1845-1846 byla velká neúroda lidé již jedli jednou denně nedostatkem jídla. Šani od velkostatku Lesonického půjčovali obilí na seti, které museli skutečně zasejí. Za bochníčků chleba čemého dávali za 2 až 3 měšce více polí zdarma, jenom že málokdo už chleba měl. Roku 1847 byla úroda hojná, proto na poděkování šanu Bohu za ni se uradili občané Babiči kapličku svatě Ueromiky opřevít. Touž dobou se uzdravilo děvčátko Suchánka, mistra zedrického z Lesonic. Trpělo oční chorobou dlouhý čas, ani lékařská pomoc neprospěla, až na přímluvu svatě Ueromiky, když si oči promyvalo tou vodou u studánky. Suchánek se pak přistoupil k občanům Babickým a postavil nymějsí kapličku zděnou z materiálu, jež darovali občané.

U kapličky pod obrazem jest podstavec a na zadní straně jest tento nápis: U roku 1847, když žito za 18 zř, ječmen 14 zř., pševnice za 20 zř., hrách 76 zř., oves 30 zř., jabka (Gosnámptka) 6 zř., byla tato kaplička znovu postavená na žádost Palkoba Rodělala, rychtáře, France Šomka, pudmistra

k veřejnému učení svatě Veroniky okrášlená
z Otte Albert Fichy, syn řídicího učitele z
Mantinkova, stěží dostudoval gymnasiální školu,
neboť měl oči zardělé a nemohl děle studo-
vatí pro oční chorobu. Lékaři ho posílali na
oční kliniku do Prahy. Tu mu poradil Josef
Klonian ze Staré Páse, by se pokusil o pomoc
vyšší, totiž o přímluvu svatě Veroniky u Babic,
kde že je voda léčivá pro oční onemocnění
a on aby se s důvěrou k ní obrátil. Uspěchl
a několi krátké toto místo navštívil. Po krátké
době se uzdravil a od té chvíle ho oči neboli,
ač ještě zaměstnan u knihách a hudebních.

Po uzdravení byl ve světové válce a pak
odcestoval do Francie, kde se oženil s Veronikou,
dcerou katolického spisovatele Léona Bloy.
Po několika letech nastoupil místo ředitele
kúru u sv. Víta v Praze, kde jest podnes.

z) U neděli smírnou postní po odpoledních
službách Božích se sešli ve foře Mantinkovské
u pana faráře P. J. Slovika tři sousedé, jež byli
předem umluveni, že příjdou společně ke kapli
svatě Veroniky u Babic. Pan farář byl velkým

sřítelem úcty svatě Veroniky. Když již měli
jit, přišel za p. farářem Žuránek z Krásonic,
navštívou, byl jeho přítel z mládeí. Když půjde
te, tak příjdu s vámi. Cestou si postěžoval, jak
jeho manželka típi neustále velkou bolestí
v hlavě, že byla už dvokrátě u kurdech na
pouti a nebyla vylézená.

Po krátké modlitbě v kapli a prohlídce
obrazu, vypůjčil si Žuránek láhev od rodiny
řítelové, jež bydlí v malém domku v blízkosti
kapličky a nabral do ní vodu pro svůj manžel.
Ku na její bolestou hlavu.

Byl už pozdní večer, když přišel Žuránek
domů do Krásonic. Kde jsi tak dlouho, že tak
dlouho jdeš? Ptala se jeho manželka. Ted Žuránek
vypravoval, jak byl na pouti u svatě Veroniky
u Babic. Celý tento děj jí vylíčil, jak je zhora uveden
a vyňal láhev s vodou, aby zkusila nemocti sálek
a hlavu jím obložila, snad budeš vylézena. Učini-
la tak a šli spát. Kdyžkoli se tu noc Žuránek
probudil, bylo mu to divné, jak jeho manželka tíse,
klidně spi. Řáno když vstávali, byli všichni v domě
velmi potěšeni, neboť pi Žuránkovou hlavu už
nebolela.

Na to u ponděli o Velikonočních svátcích ráno

bylo 7 hodin, když šli okolo našeho domku cestou manželé Duránkovi a ptali se mne, u kolik hodin jest u Babicích máše svatě. Řovídal jsem jim u 8 hodin, a že mají ještě dosti času. Nýž dčeme jiti ještě přede mši svatou ke sv. zpovědi, pravili, řo mši svatě šli ke kapliče svatě Veroniky a tam děkovali mocně přimlouvání za vyslyšení jejich prosby.

Téhož roku často toto místo navštěvovali ještě s jinými pouťníky krásnickými, jezdili na dvou čtyřkóch plně obsezených.

Každý člověk musí umřiti, tak i rodina Duránkova. Přece po celý ten čas co byli zde na tomto svatě, pi Duránkovou hlavu nikdy nezabolela.

Deště doposud přicházejí pouťníci z Krásonic ke kapliče svatě Veroniky, žádají o přimlouvání ještě více uzdravení úm z ústního podání, jenomže je nemohu ověřit ušedny za pravdivé, proto uvádím tuto na důkaz, že máme u našem kraj přimlouvání, která každému za její účtu s udělností věda prosbu splní.

Kámen s křížem u Vlacha u lese za Sidlinou.

Dokud nebyla císařská silnice, nyní zvaná státní, vedla cesta kudy formani neustále jezdili kolem Sidliny z jižní strany. Řadnes tomu nasvědčují ještě dva vývozy u lese za Žovákovým kopečkem. Sám Komenský, který mapu země Moravské nakreslil, tuto cestu vede od Sidliny k Paroměřicím a pak ji zatačí k Moravským Budějovicím.

I stalo se, před dávným časem, jel touto cestou jeden forman, který se jmenoval Ulah. Uel na řůze kořeni z Uidně do Lipska a zároveň něco baliků, které zkládal různým obchodníkům u městech a zase jiné při kládal. Když přijel do těch míst, kde kámen

s křížem teď stojí, hejrný u blízkosti vystřelil, koně se mu splášili a vůz vjel převýsmi koly na mez zrovna utudhčili kdy se sehnul pro opratě, vůz se na něho převrhl i s nákladem. Ižež se lidé sběhli a tu tihu z něho odstranili, byl již mrtev. Že byl jiného náboženství, pochováli jej na tom místě vedle cesty, jak to bývalo za našich časů zvykem. Iže velkým kameně obdelníkověm vydlabali podobu kříže a usadili mu jej zbožní naši předkové na jeho hrob.

Ušichní lidé mají tento kámen ve věžnosti, jen jednou se stalo, že jej jeden pasák menším kamenem rohy u něj otloukl. Byl to Filip Antonín z Špatova, který sloužil u Trojanů v Čidli ně čís. 10. jen z rozpuštilosti to udělal. **Ještě** neuvzela účta této památky z čehož se dá souditi, že jest kříž na kameně pěkným bílým vápnem natřen a často leží kyticíka upravená z různých kvítek u kamene. **Zajisté** když jest vzpomínáno na natření kříže a položení kvítek, pak také si při tom vzpomene a za duši zde odpočívajícího vltacha se alespoň krátice pomodlí.

Potrestaný zloděj.

Řežko bylo chudě udově se třemi dětmi v obci Čáslavících v letech neutrodných roku 1847. K lidlu měli v kóšiku na dně trochu bramborů a od kory trochu mléka, mouku už dávno žádnou neměla. Šotkala na návsi rolníka Trojana, a za řečí mu v ostýchavosti vypovídala o nedostatcích jaké má. Řech děti jest mi líto, že trpí hladem, už špetky mouky dávno nemáme. Trojda Trojan, proč jste neřekla o tom dříve, pomohl jsem dosti lidem, ale pojdte k nám a podívám se, jest-li bych někde něco neujákrabal. Iže už sami se do žni nějak bež té trošky obejdeme, mžám tam ještě půl míry žita, tak vám to dám a za nám ve žních pomůžete, neboť úroda se letos zdá být dobrá. Udava tomu ráda byla velmi, Trojanovi poděkovala a šla domu trochu

se obléci než půjde do mlýna. Za chvíli už šla s kancem na zádech do Červěného mlýna, aby jí tu trochu žito pamtáta mlýnář semlel. Když přišla ke mlýnu, kde byl prkený plot, aby nebylo vidět do dvora, slyšela na dvoře mužské hlasy, poslouchá a slyší: „Fiedal krávu a dvě velká prasata, peníze jsou tam, uždyť Dindra z Lesonic platí. Tmed, fantáta mlýnář odmlouval, ale ten druhý ho ujišťoval, že to dobře dopadne.“ Když na toho faráře Běbického dupnem, tak uteče. Uždyť si nechal udělati tajné dveře z kance: na sýpku, aby mohl přes utěci, kdyby se něco stalo. Řuku na to a v Kalmozí se sejdem, a ten mužský zadními dviřky odešel. Fantáta mlýnář že by byl takový zloděj, uvažovala vdova, a já ho měla za velmi počestného člověka. Kdybych neměla takovou velkou bídu, tak bych se ještě urátila zpět. Přemohla se a šla dále do mlýna. Fantáta mlýnář se divil, kde dostala ještě žito, uždyť to jest teď vzácnost. Fantáta poslal vdovu do kuchyně a sám že jí to semele. Mlýnářka byla hodná žena a zavedla řeč o dětech. Řeč si to vše vy-

povídaly, trvalo to delší dobu. Šnád už po žních nebude taková bída a zase budete mít pro děti chleba. Můžete nad dětmi radost, povízdala mlýnářka, a moje děti mají všecko a jiné soužení mne trápí. Mlýnáře zuhlýočí, slza jí skanula po lici a v tom přišel mlýnář, že to žito má semleté. Vdova pochopila teď všechno, proč má mlýnářka to soužení. Mlýnář nežádal od mletí ničeho a vdova mu poděkovala a vrátila se domů. Gestou uvažovala o tom, co ve mlýně se všecko dovédla. Konečně se rozhodla, že musí panu farářovi Běbickému o tom povědět, kdyby se panu farářovi při té krádeži něco stalo a já bych ho na to neuposorila, měla bych hřích. Proto když přišla domů, vypravila se ještě do Běbic. Pan farář chodil po dvoře a modlil se breviř, když vdova přišla na faru. Co nám nesele? ptal se pan farář. Tu mu vdova vypravovala všechno co slyšela ve mlýně. Pan farář jí obdaroval a poděkoval jí za její starostlivost. Pan farář F. Šeťský byl velikým silákem, jak jest to napsáno ve farní kronice, ale zlyhř lidí se moc bál. Kdyby zde

byl myslivec Pěšobůg z Horních Ležán, aby mně poradil v této věci. Uzal si ve fceře ka-
bát, klobouk usadil na hlavu a hůl do ruky,
šel k Horním Ležánům. Když přišel na ko-
peček, viděl, jak k němu přichází myslivec.
Myslivec byl statný muž s plnouousem a
povahou opácnou jak ji měl pan farář. Když
to pan farář myslivci vypravoval, myslivec si
při tom ulehčoval. Počkejte vy kujóni, za
chvilu co tu stáli, přiblížila se k nim Matějková,
která šla z Babic. Myslivec po ni uzkázal do
myslivny, že nepříjde na noc domů, neboť zů-
stane ve fceře do rána. Když se ubírali k Ba-
bicim, povídá myslivec: Když máte pana
kaplána na dovolené, tak si lehnete pane
faráři večer do kapláanky a já si na ty chla-
pky počkám. Ue fceře po večěři se odebrali
obá ke spánku, jak se na to byli umluvíli. Myslivi-
vec si nazul papuče na nohy, které našel
u postele a obleknul si župan, pak si usednul
na židli a kouřil z dlouhé dýmky. Když bylo
to hodin, zhasnul světlo a čekal na příchod
zlodějí. O půl dvanácté hodině slyšel myslivec
kroky po farním dvoře a slyšel ořezovat pilkou

zámek u dveří. Myslivec se šoural na chodbu
a po schodech dolů ke dveřím. Při měsíčním
světle viděl jak očiřnutý zámek odstremili ode
dveří a ještě držela zástrčka, která se staho-
vala za krůh dolu. Tu zloděj strčil ruku do
otvoru aby zástrčku stahnul, avšak myslivec
se více neopanoval, ruku popadl a nožem,
který měl za pasem v zápěstí uřízl. Nešťa-
lo venku sténání a odchod zlodějí z fceře.
Myslivec držel ruku, která krvácela a honem
ji vřadil do koše u kamen, kde byly odho-
zené popíry nepotřebné. Ulehl do postele a
rozrušen nemohl hned usnouti, až se trochu
uklidnil, usnul tvrdě. Když se ráno probudil
ze spánku, viděl jak již prosvitá světlo skuli-
nami u okenic. Podíval se na hodiny, které
ukazovaly 7 hodin. U tu chvíli chodivá pan
farář z kostela po mši svatě, proto kuapně
vstal, obléknul se a šel na dvůr. Skutečně, pan
farář už přicházel z kostela od dolních dvířek.
Myslivec se hned ptal pana faráře, jak se
vyspal. Dostal odpověď, že málo. Tovažte, ke
třetí hodině mně volali k zapotřování až do
červeného mlýna. Pan farář Časlavský nebyl

doma, ta přijeli až pro mne. Mlynář měl utřzenou ruku a vykřácel tolik, že mluvil tak slabě, že ho nebylo ani slyšet. Za řeči přišli do kanceláře. Mlynář se sehnul ke koši a vytáhl z něho ruku a povídal: "Těni tato ruka mlynářova?" Byla ta ruka mlynářova a sejde se s ní až v den poslední.

Mlynář ráno zemřel a utřzenou ruku pochovávali na Babickém hřbitově. Tento příběh zůstal v tajnosti a uchovával se v ústním podání mezi kněžími na Babické faře.

Křivá přísaha. I.

Byla neděle. Před Šebkovicou školou stál nový nadučitel Dočkal se školním předsedou Nichtenem a řodělallem, hostinským, čekali na velebného pána z Babic, který každých 14 dní přijížděl sloužit máši svatou do Šebkovic, kde mají filiální kostelík zasvěcený sv. Marii Magdaleny. O něco výše stáli hospodáři pod lipami u vchodu na hřbitov a upravovali si o slastech i strastech běžného života. Mladenci zase pozlobili děvčata, která musela jíti kolem nich. Když přivezli velebného pána, přijítali ho hned u školy zmíněné osoby a o něco výše do kopečka zůstup jiných hospodářů. Dnes neší před velebným pánem do hostela jako jindy, ale ze zvědavosti čekali na nového nadučitele, který jim bude hráti na varhany. Pakou

vám mám zahrát při mši svate, ptal se nadučitel. Věšina jich byla pro píseň. Pože před svou velebností, proto když byla mše svatá, zahrál jim jejich obíbenou píseň a všichni, tak že kněz neslyšel ani mimi-strany při mši svate odpovídati. Po mši svate se o jiném nemluvalo, než jak umi nový nadučitel pékme hráti na varhany. Někteří sousedé uzali sebou nadučitele do hostince k řodělalům, aby při hospodynkám nepřekáželi doma při varieni. To byla první návšleva nadučitele Dočkala v hostinci u řodělalů. Protože měl rád skleníčku, navšlevoval hostinec častěji. Za delší čas, když ho postihla nemoc pijácká, vynechával vyučování. Zase když vyučovel, byl učitelem své domitým, děti všedno dobře uměli. Dřív, co měl pro školu prodal a pak si vzal ty větší chlapeč ze školy, trakač sebou a chodili do lesa na suché ráhna, šišky a větve po lese. To jate jednoho dne nemělo Dočkalova žadné dřev, by uveřila rono-smidani, proto se upravil Dočkal časné ráno do lesa, měl tam suché ráhno už vyhlídnuté. Pak jel s troktořem lesem, větvíčky suché popraškušaly a blizko mýchny vyplašil Dočkal smu, která učinila několik skoků a byla

na mýlině. Vřeska rána z tučnice a smu padla. Ihned přiběhli k smě hajný Gida s polesným od velkostatku z Lesonic. Dočkal to vše viděl a zabručel si, když mohou zastřeli smu, tak já si to suché ráhno mohu také uziti. Hned se dal do řezáni pilkou a než přišli k němu hajný s polesným, měl už ráhno na zemi položené. Tu hajný spustil nadávku, aby se zauděčil polesnému. Dočkal jim povídal, když mohou zastřelit smu, tak on si může také to suché ráhno uziti. Řejný s polesným odešli a Dočkal naložil pořezané dřevu na trakač a jel domů. Dočkal když se trochu podnapil, po celých Šebkevících vypravoval, jak hajný s polesným stělili smu. Brzo na to, hajný Gida s polesným byli zase v lese a našli tam čerstvuy pařez z velkého stromu. Hajný zase začal s nadávkami na nadučitele, že žadný jiný ten štom neukradl jak Dočkal. To není možné, užduf by to dřevu na trakači musel voziti celý týden, ale musel ho někdo odvésti s povozem. Ať je to tak, a nebo tak, povídal Gida, želujte Dočkala a já to odpřisahám, že jsem ho při tom viděl. Po celých Šebkevících to lidé ví, jak jsme zastřelili smu a

Když ho začalujete a já to odpřísahám, pak se mu za to pomstíme. Dok se umluví, tak učímli a Gajda u soudu to odpřísahal. Dočkal byl odsouzen na dva dny do kriminálu a zbaven učitelství. Dočkal se odstěhoval ze školy do malého bytu v Šebkovicích a lidé rodinu dosti častovali. Krácel na venhany v Lukové a ve filiálním kosteliku Pakubovském. Lidem pomáhal při zemědělské práci, přece to vše nestačilo pro tak početnou rodinu. Starší děti dali do služby, aby jim ulevilo ve vyučev.

Hajný Gajda byl přeložen z Eboru na Žlebu do hájenky. Bě několika letech blížil se konec života hajného. Přijel povoz pro p-faraře Dobi a chého P. Josefa Ševčíka, by Gajdy zaopatřil. Bylo už přitmi, když přijeli do hájenky. Když se Gajda zpovídal, vyřekl se z toho, že křivě přisahal na Dočkala a jeho vinou zmíčil celou rodinu. Jan farář mu radil, by tento hřích řekl před svědky, že jemu to vyznání neuškodí, ale Dočkalovi tím pomůže. Jan farář učinil přestávku a sedl na vůz, který byl před hájenkou a jel do Gesonic pro svědky. Uzal sebou Machala a Kratochvila (vnuč) a rychle jeli k hájence. Když to vyznání o falešné přísaze řekl před svědky,

odstoupili svědkové stranou a pan farář dokončil obřad zaopatřování. Bě ukončeném obřadu sedl pan farář za stůl a psal protokol, který podepsal i svědkové a hajný Gajda písmem neúhledným, protože ruka slabotou se stěží ovládala. Do rána hajný Gajda zemřel a pan farář poslal protokol k soudu do Mr. Budejovic. Až za čtyři měsíce byla tato věc vyřízená a Dočkalovi byl přiznán pensijní plat 300 zlatých měsíčně od chvilu, co byla listina podaná soudu. Když dostal Dočkal 300 zlatých, šel ihned do hostince k Prodělalovi, jenž byl té doby starostou obce a ukazoval mu peníze a listinu od soudu. To by vás osídili, vždyť máte dostati více peněz víte, Dočkale, nechte peníze u mne a já zítra půjdu do Budejovic, tak vám to tam vyřídím. Druhý den už Dočkal čekal v hostinci na Prodělala s jakou přijde. Prodělal přišel a vysázel Dočkalovi 1200 zlatých na stůl a on v rozrúšení povídá: Že se z toho zblázním. To zrouma nemusíte, ale pojedte se mnou zítra do Štěbčice, tam si koupíte všechno co potřebujete, šaty pro všechny, boty, peníze, něco do kuchyně a vezměte sebou také manželku. Druhý den v Štěbčici si koupili u

uetešnika pětiny na dvě postele, poulaky, šaty pro celou rodinu, boty, na hlavu všecho a do kuchyně pytel mouky a homolu cukru. Pro nákupu jim ještě 60 zl. zbylo.

Mězi tou dobou se dostal jejich syn za hlídače u přejezdu dráhy. Jedna dcera se prodávala za krečmana, živnostníka do Nřor. Budějovic. Z těchto dvou děti měli radost, slušně se živil a 4 děti ostatní upadli do světského života. J sám Dočkal zanechal špatného života, jenom že to netrvalo dlouho. Za půl druhého roku Dočkal zemřel a jeho manželka pozbyla penzi.

Křivá přizaha zničila Dočkalovu rodinu a předčasná smrt nadučitele Dočkala odnála rodině živitele. Jako chlapec jsem několikrát Dočkala viděl při Božím těle u průvodu, jak pomáhá zpěvákům zpívat při obřadech. Serinku jsem znal také, užducky u zimě přišla k nám do kuchyně, oléčovala, strčila ruce do kamen a říkala: „Teuim, jest-li to bude u pekle také tak pálit, jest-li tam vydržim.“ Řůzene, jinak lidé říkali „Řoze“, byla v obecním domě na bytě ohluchlá a při sedkání s ni mně říkala, až zemře, bych jí přišel na pohřeb.

Zpívala jsem krúchté i u Babicích časlo-kráte. Slíbil jsem jí to i spíval. Pan farář P. Zindřich Svoboda povidal, že jí musí prokázat slušný pohřeb, jako těm bohatým. Měši jsme na její pohřeb zadarmo, jak jsme jí to slíbili, užduť nám darovali suice voskovice, totiž rodina Krocmanova a ty suice hořely při msích svatých na hlavním oltáři u Babicích dlouhou dobu, neboť takové velké suice nikdy ne oltář nebyly. Bylo to u první světové válce a u tu dobu nebyly suice k dostání nikde švitily před svatostánkem za Řozu Dočkalovu a Bůh zejména přijmúl duši Řozy Dočkalové na milost.

Křivá přísaha II.

řomluva, třeba šeptaná se bleskury-
chle rozšíří a napadený pomluvou stojí
bezradný, neboť jest málo lidí, kteří by
se napadeného zastali, více je jich zlých,
kteří mají jen z toho radost.

Babický pan farář ř. Chuátal, byl také
pomluvou napaden jeho nepřiznivci, že
ma s hospodyní rodinu ř. Chuátal, jako ka-
plan u řihové Břtnici dostal místo u Babicích
jako farář, neměl ze své přízně nikoho kdo
by vedl domácnost, proto požádal u Břtnici
jednu mladší udou, která měla malé děvčá-
tko, jestli by mu vedla domácnost, což ona
ráda to místo přijala, neboť měla po smrti
svého muže ve všem nedostattek. I řoupec,
hrobař ještě přidal polénko, by vzplanula proti
němu větší nenávisť. Ťovidal řanu řkanému,

mlynaři u Bolikovicích a řojanu řakubu, rolní-
ku u Čidlině, že se dival z chodby ve řaře
klíčovou dírkou do řarařového pokoje a
viděl tam neslušné věci. řemto dvourm řar-
níkům se nezachoval žádný kměz, na ka-
ždém něco špatného viděli. Uradili se, že to
napíší do Brna konsistoři a budou žádati,
by dali pana řaraře z Babic pryč. řomluvu,
kteřou jim hrobník řoupec pověděl v dopise
neuvědli tak, nýbrž že se sami divali tou
klíčovou dírkou a viděli ty neslušné věci.
ře přečtení toho dopisu u konsistoře, dali do-
pis do nové obálky a poslali jej k soudu do
řMoravských Budejovic. Soud rozeslal pozvání
k vyslechu, byli pozváni hodnostáři z konsisto-
ře, pan farář ř. Chuátal, řkaný řan, řojan řakub.
U soudu bylo kmězstvo uvnitř a byl zauvolen
první svědek řkaný řan. řřed výpovědi přísá-
hal, že bude vyprávěti pravdivě. ře výpovědi
svědka byl tážen pan řarař, co tomu řilka a
snad namítá. řě přáni je, bych byl přeložen na
jiné místo, neboť jak mohu působit v místě, kde
jsem, tak pomluven a obrátil se na mlynaře a
povído.. Uy pane oče, přísahal jste křivě, na

omluvu uvádím, že co jsem v Babicích, nikdy jsem klíček ze duřeí nevytáhal, proto jste nemohl nic vidět a za to musíte zemřít pod širým nebem. To protoval pan farář, ani se na ta slova nerozmýšlel. Druhého svédka už nevolal, neboť pan farář se zlekl Babické farary a byl přeložen do Šepelína u Znojma. Kdyby se byli za svédky nepřimlouvali, byli by je oba zavřeli pro falešnou přísahu do kriminálu.

Brzo po tomto soudu hrobař Roupec přišel nějakým způsobem o pravé oko, to oko které prý se divalo klíčovou dírkou a nebyla to pravda, jenom utržení na cti p. faráře. Po několika letech mlýnař stárnul, trpěl záduchem a ke všemu se říznul pořizem do polce na pravé ruce. Po několik dní si to léčil sám doma až nejednou pocítoval velkou bolest v ruce, která mu červenala. Zavězli jej k lékaři Josefu Gospišilovi do Lesonic a ten ho ihned poslal do nemocnice, tou dobou byla ještě doprava do nemocnice pořmalá, jenom pouozem. Vezl jej Klusák, tehnik z Čoukovic. U nemocnici jej poslali domů,

véděli že bude brzy konec jeho života. Cestou domů zemřel na fúře pod širým, tak jak mu to předpověděl p. farář. Chvála! Druhý svédok Trojan Šakub, při telení krávy se nějak škrábnul do ruky a nastala rama. Řepřisal, ale kdyby jej byli zavolali k svédctví, tak by se ruka také zdvihala. Tu jsou ty Boží mlýny, které trestají každého křivopřiseznika i pomluvače, kteří berou čest svému bližnímu.

Jan Ježíš podruhé bicován.

Ušitohoři dříve nebylo žádných domků k Budějovické straně, jenom stál stranou silnice kamenný kříž, asi uprostřed kopečka. Po letech stavěli lidé obytné domky v těch místech okolo silnice, tak teď stojí kříž mezi domky. Tou dobou Postupa, tehnik ušitohoři nevěnoval péči svým koním, proto měl koňky hubené, nejhorší z vesnice. Řadějí si popřál sám, kde co bylo k smedku a měl neustále žizeň. Jednou uvezl do Budějovic několik metrátků žita na prodej. Když přijel do půl kopce, koně neustále pobízel bicem, kteří se nemohli z místa hmoti slabotou. Tu je šléhel a bil, leč to ušecho bylo nadarmo. Řidival se stranou, kde stál kříž, ihned příběh k němu a s velikými nadávkami křičel: „Tak ty černej mně tady držíš“, šléhel jak šléhel neustále ty slova křičel. Když už celý řeminek

ušléhal o hrany kříže, obrátil rákosové bičí-
ště a rozbil je o kříž. Lidé, když uslyšeli ten
člák povaz na kopeček a Postupa jim ještě za-
to nadal. Koně po rovině pomalu tahli k
Budějovicím.

Ze několik roků začal Postupa bláznit a
bylo jeho řeč, že ho černej drží. Když se blížila
smrt, zavolali pana faráře by ho zaopatřil. Rušák
nemohl ho připravit, neustále křičel, že ho černej
drží a pana faráře holi vyhnal. Pan farář musel
s nepořízenou odejít a Postupa zemřel aniž
v poslední chvíli nepoprosil Pána Boha za od-
puštění.

Když stavěli nové domky kolem silnice, domek
u kříže si postavil Štámslav Kratochvíl, rodák
řitářfinkovský. Jeho manželka byla z Urdně. Uyučo
vola němčině studenty, proto si koupili domek
u Mror. Budějovický a ten ušitohoři prodali, že ho
vůhodně prodali, nechali kříž na rozloučenou opia-
vit. Kamennici celý kříž dlátem očistili z mechu,
který byl na něm ve skulinách, neboť kříž nebyl
z hlazeného kamene. Ku podivu, ušecho šléhy na
tom kříži znetelně vyustali a lidé tudili, že jest
to důkaz, jak Postupa Pána Ježíše bicoval.

Zneuctění svatého kříže.

Sam, kde odbočuje ze státní silnice, silnice k Dekubovu a dále k Vicenicim, stával dřevěný kříž, který přežil časy radostné i smutné. Dále, kdyby mohl mluvit, vypravoval by o lidech, kteří mu počtu vzdávali, jej před křížem prosili a o lidech zlych, kteří jej zneuctlili.

U roku 1918 když naše země obdržela samostatnost a svobodu, tu ti zlí lidé v tom nadšeni rozbijeli kříže, obrazy u cest a žádný je za to netrestal. Jednoho večera šel řidič učitel Dekubovský Novotný ještě s jedním mladým hospodářem z Mor. Budějovic a když přišli k tomu kříži, šli na malou stranu a jak vysoko mohli až potůčky stékaly po kříži dolů. Asi po měsíci počal učitel Novotný šlehtit, proto nemohl dále vyučovat. Nejprve při jídle, když se najedl, uhodil s talířkem

o zem, každý roztrástil. Šim dále, tím hůře, proto mu dali udělati korýtko u truhláře. Učitel nabíral jídlo z korýtká hrsti a při tom chrochtal. U kříže se jako prasce zachoval, tak to naznačoval jako prasce při jídle. Tak to dělal přes dva roky až zemřel.

Roku 1948, byl postaven na místě dřevěného kříže, kříž kamenný. Žádný se nedožádal, kdo to všecko zaplatil. Sam farář Dekubovský dělal prostředníka, všecko zařídil, ponevadž dárce nového kříže nechtěl být jmenovaný, má se však za to, že to byl onen mladý hospodář, který s učitelem Novotným kříž zneuctlili. Pěst na kříži napsal, za odměnu všeho zlého, totiž tresku za hřích tento.

Zarostlý obrázek ve stromě a jeho původ.

Stranou silnice, která vede od hájenek z Blatné hráze k Řimovu stál strom na němž byl obrázek zarostlý do dřeva. Ten strom byl uchovávan tak dlouho až ze německé okupace jej dělníci skáceli. Ten obrázek byl z plechu a přibitý silnými hřebíky. Měalba už za tolik roků nebyla, neboť v létě dešť a v zimě sniž sniž odliili obrázku. Byl to obrázek řánný Marie z pouli Maria-Zell, ze štyriska domesený. Byl jsem požádan P. Šlevikem, konsistorním radou z Domašile, bych nějakým způsobem vypočetl, co se tam na tom místě stalo, anebo za jakým účelem byl zde obrázek zavěšen. Kdyžli tou cestou cestou jede autem a když přijede do těchto míst, tak se mu zdá, že jest v těch místech smutno, jakoby nějaká duše prosila o kratičkou modlitbu za ni. Řikal jsem se starych hájnyých

i myslivců na ten obrázek, ale žádný mně nemohl ničeho o tom obrázku říci až jeden krátě stará hostinská Kasparová v Čáslavicích mně toto vypravovala.

Na řojanovym domě byl před léty hospodářem Hruška. Dokud byl suobodný, byl též na pouli v Maria-Zelli a tam si koupil obrázek na plechu malovaný, který pak doma umísil ve šítě svého domu, do maleho výklenku. Hruška byl hospodářem nedbalým a také často nauštěvovael hospodu, říkaval, že si jde na kapku. V létě ležel v posteli tak dlouho, dokud to vydržel před mouchami a v zimě zase tak dlouho až měl nočný hlad. Hospo - dářství upedalo tak daleko až se dostalo na buben. Rodej byla u soudu v řebiči a ten jeho dům si koupil řojan. Po dražbě povídal Hruška, prodali jse mi dům i pole a louky, ale jednu věc si z toho domů přece ještě vezmu, totiž ten obrázek ze šítu, ten jest můj. Po dražbě když přišel domů, sundal obrázek a zanesl si jej do svého lesa a tam ho přibil na strom blize cesty. řonevadž strom byl ještě

mladý, stále rosl, tak že obřízek zeništal do dřeva. Hruška si najal být u Čáslavicích a dělal nádenníka. Když se mu nedostávalo peněz, bral si zálohu na ten les od Křajce. Jedenkřele jej potkal na vesnici pan farář P. Křáček, rodák z Rosče a povídá Hruškoví: „Sousedě, vás už jsem dávno neviděl, do kostela nechodíte, ale rád bych věděl, proč nechodíte? Říť to budu mít tak placené jako vy, tak budu také chodit, povídá Hruška. Zde jest na to ručka, podáváje pan farář Hruškoví pravici, nejste už žádný mladík a co jste řekl, dodržíte. Dostanete všechny peníze co dostávám za mše svaté, za otčenášky, když se přihodí pohřeb anebo svatba. Užducky u neděli po službách Božích přijáete ke mně a já vám peníze dám za celý uplynulý týden. Hruška chodil od této chvíle každý den do kostela a u neděli si přišel do fary pro peníze a pan farář mu del listinu napsanou, co od ludu dostal a peníze mu vyplatil i skleničku vína mu nabídl. Druhou neděli dlouho Hruška nešel, proto ho poslal pan farář kostelníka pro něho. Tento krátě přišel s jakousi ostýchavostí, ale pan farář ho přivedl z rozpáku, povídá, což jsme

si to tak spolu neudělali? Hruška poděkoval za peníze a odešel. Třetí neděli už čekal Hruška u kostela na pana faráře a povídá mu, že žádne peníze od něho nechce, velebný pane ami nevíte jak mě ty peníze u kapce páli, a už po tři týdny nemohu v noci spát a když usnu tak se mi zdějí takové strašné sny, a to souzení mám jenom z těch peněz, které mi nepatří. Do kostela budu chodit každý den, jak jsem vám velebný pane slíbil. Hruška se u kostele modlil při tiché mši svaté růženec a při zpivané šlepal měchy u varhan. Jednoho dne pozval Křajc Hrušku, aby k němu přišel, že to sčítají s tím lesem. Křajc mu les málo ocenil a při závěru, když to vše sčítali, přišli k nule. Když tak chodíte do toho kostela, tak vám dám na to tuhle ten starý kožíč, aby vám nebyla zima. Proto říkají lidé u Čáslavicích, že prodal Hruška les za starý kožíč. Když jsem vypořádával u kostele hráti na varhany, řekl mně starý Hruška, že sám sebe poznal a lístuje svého mládě, že ho tak prománil. Žemřel u vysokého stáří a byl ode všech občanů velmi uážen.

Žak svatý Václav vyhledal houbaře z lesa.

Ža svátek Narození Panny Marie šel Měchovec z Čáslavic ráno na houby do lesa. Bylo po dešti, z lesa vystupovaly páry a při tom bylo teplé ráno. Měchovec se těšil, jak nalezne větší množství hub, když jest takové příznivé počasí pro vzrůst hříbků. Slyšel zvonit na ramni mši svatou z kostela, ale jeho více lákala touha po hříbkách. Když přišel do lesa, chodil stranou silničky na Brodku, ale za tu dlouhou dobu žádný hříbek nenalezl. Z toho ticha lesního vrušilo jej dupání koně, ohledne se a vidí rytíře na bělouši jeji po silniče blízce k němu. Rytíř měl brnění a ochranný štít. Takového rytíře na obrazech, které znázorňovaly svatého Václava,

Smekl z hlavy čepici a vidí, jezdec hlavu odvrátil od něho, ruku proti němu nataženu, jako by ho zavrhoval. Když popojel kousek dále, hlavu zase obrátil ku předu. Tu si Měchovec dodal odvahy a šel se podívat na cestu. Silnička byla omoklá po dešti a co zulaštno, známka po kopu, teď koňských nikde. Vlasy se mu zježily a strach se ho zmocnil, tak že z lesa utíkal. Přiběhl domů celý udivený a nahonem se oblékl do lepších šatů a šel do kostela. Přišel ještě na mši svatou, žádný mu to pak nevymluvil, že by měl Měchovec snad nějaké vidění, Měchovec nebyl žádný mlouka ani báziivec a jenom tvrdil, že to byl svatý Václav. Jež ho k tomu měl, aby šel do kostela ve sváteční den, den Narození Panny Marie. U lese zauvísila rodina Ža-choucova obrazek na památku tohoto děje.

Tomni, abys den svateční světil.

Den svatých věrověstů slovanských sv.:
Cyrilla a Metoděje je pro nás Moravanů
velkým dnem svatečním. Jsme jim povinni
s uděcností, bychom ten den slavili, za to,
že nám přinesli víru pravou a pak jim splá-
celi láskou, kterou měli k našemu lidu ňerav-
skému. Ťažší se lidé neuděční aneb neuvě-
doměli, že tento svátek práci podřadnou
zhanobili.

U Horkách u Želetavy bydlel Ťeulinger,
lidové jméno jeho bylo Ťleť. Jeho roku připadal
svátek sv. Cyrilla a Metoděje na pondělí.
U neděli před tímto svátkem se Ťeulinger
neslušně vyjádřil o tomto svátku, pravil:
„To si pemačci nadělají svátek a já se jim
na ně vys... u, pojedu raději sčitou s dřívím
na prodej do Ťřebiče. Té doby se vozovalo
vždycky u pondělí dříví na týdenní trh do

Ťřebiče. U neděli odpoledne si přivezl čtyři
metry dřeva u žebříňaku domu z lesa, aby
mohl tánc dřívě vyjeti. Jeho manželka se též
vypravila s ním, aby koupila sobě a děvčátům
na šaty pro úsední den a též pro svou sestru
Ťláhovou.

Druhý den prodali dříví hned na kraji
města a pak šli koupiti potřebné věci. Koupili
4 košile mužské a 23 metrů modrotisku u jed-
nom kuse a ještě nějaké maličkosti. Cestou
domů seděli na voze a přejižděli přejezd
přes dráhu u Stáreckého nádraží. Ťakmile
vjeli na koleje, závozy okamžitě spadly dolů
a oni se odli uzavřeni na kolejích. Ťeulinger
vyskočil z vozu a přeskočil závozy a už tu
byl ulak rychlík. Ťanželka nebyla tak rychlá
a byla ještě na voze, když rychlík narazil
na vůz a na koně. Ulak ulekl mnoho metrů
ušechno po kolejích. Jednoho koně usmrtil
na místě a druhého museli hned zabít.
Vůz byl rozbitý a Ťeuligerová byla těžce ra-
něná a odvezli ji povozem, který přivezl ně-
koho k ulaku, jenom že cestou ke Starci zemře-
la. Ťeulinger přišel domů bez manželky,

bez koni a vozu, pěšky. Bláhová mi ukázala látku na šaty, že 23 metrů ani měla zaplata nebyla, neboť kola ulaku látku se žvala úplně. Meulinger byl potrestán hned a někoho Bůh trestá později, ale jistě za nesvěcení neděli a svátků práci zbytečnou, která den šaně hanobí.

Rejkálek.

Bylo to 10. března roku 1915, byla dílnička v polešské Kolečce na pařezi a chvoji. Šaně z lesního úřadu zvali na dražbu lidí z celého kraje, sedláky z Loučovic měli při dražbě páni nejraději, poněvadž hodně peněz přihazovali. Dražba trvala do dvou hodin odpoledne. Při návratu domů zašli Loučovicí do hostince u Fribylů v Babicích. Ten den byly sněhové přehánky tak husté, že byla skoro tma jak smích padal a když mrázno přešlo, byla obloha modrá a slunce svou hřejivostí smích rozstříjelo. Někteří sedláci Loučovicí odešli před večerem a jen tam

zůstali ještě. Chloupek, zvaný sudic a tahodil z Fálky. Když slunko svítlo, tak si nezapomněli na cestu domů a když padal smích, říkali, že v takovém nečasi jítí nemohou. Hornospodský rosvítí lampy a touž dobou přišel do hospody kominík, Franta Dřech, vyšetřoval ve dne ve vesnici a přišel k Fribylům na noc. Stará hospodská dala kominíkovi na talíř kmedle se zelím k večeři. Kominík seděl u stolu blízko kuchyně u dveří a pamínám se ho tázala, jestli by ještě nejedl ještě polévku, že jí ještě mají. Tež to všechno sním z tohoto talíře, polévka by se mi už do žaludku nevesla, pravil kominík. Hosté Loučovicí volali na mladého Fribyla, tak Franc, každému ještě za tři a pak půjdeme ať už jest jak chce. Kominík odezdal talíř mezi dveřmi pamínámě a děkoval za večeři a přál všem dobrou noc. Odešel dveřmi na dvůr, neb léhal na postylce u maštalí. Kominík byl starý šibol, známý všem lidem pro jeho šibalské koušky. Kominík nešel spát, nýbrž vyšel utraty ven

a rovnou na hřbitov, tam čekal na Koukou, sice sedláky. U hřbitova byla stará pec na sušení lnu spojená se zdi u hřbitova a zatím zdi čekal kominik. Dlouho nečekal a sluší houor, posloucha rozmluvu těchto dvou, jak jsou silní. Tahodil, jak už vydobyl těch patřezů a Chloupek, jak se ničeho nebojí, ani saudy. Dá už si dávat pozor na hubu, zádného špatně nepojmenují, ale říkám, přijď k nám a dám ti pod paždí jetele a vody co vypiješ. Když přišli proti peci, kominik zahoukal, vyskočil ze hřbitova přes zeď, po peci a skočil z ní a než se cestující nadáli, seděl Tahodilovy na zádech, houkaje mu za ušima. Chloupek přehřel do poli. Chloupek byl velký muž, silně postavy, avšak Tahodil byl též velký, jenom že slabší, vytláhý, poněkud přihnutý. Obě byli starší kolem 65 let. Kominik byl menší postavy, zavalitý. Tahodil nesl kominika na zádech až přes les na louky, kde jest maspek přes vodu. Starší lidé říkávali za starších dob o hejkádlech, že hejkálek přes vodu nemůže. Proto seděl kominik na zádech Tahodilovi až k tomu mostku. Tam Tahodila opustil a šel

zpátky k Babicím. U tříbylu ještě svítili, tak jim to šel říci co udělal Koukoušým sedláckům. Šu noc jsem šel do Šsonic pro lékaře pana Bednáře, aby ihned přijel do Čidlinské školy k porodu. Tam Bednářová má řečka, jakmile pan doktor přijede z Koukovic domů, ihned přijede do školy. O půl duanádě hodině v noci přijel a po ošetření vypravoval, že byl u Koukovicich u jednoho sedláka, kterého jsem odeslal do nemocnice. Zjistil jsem zápal plic, průtrž oboustrannou a zkrivení paterě. Řikal jsem ho, jak se mu to stalo, ale on nemluvil. V nemocnici prohlédl Tahodila ihned v noci, ale poslali jej domů, neboť naznali, že léčení jest marné.

Když ráno se dověděli u tříbylu jak jest to s Tahodilem špatně, o všem pomlčeli, by snad kominika nevěstali za ten jeho špatný kousek.

Šní rodina Tahodilova se nedovověděla od svého otce ničeho, jak se mu to stalo. Štý den jsme pochovávali Tahodila na Babickém hřbitově.

Za několik letů zemřel též Chloupek. Druhý den po pohřbu Chloupeka mně vypravoval franc tříbyl, jak jim to kominik řekl, že dělal hejkálka a oni když se doslechli, že jest u Koukovic zle, před lidmi

to utajili a teď když Chloupek poslední svědek zemřel, tak ti to povím, jak se to stalo.
Franta Pech, komíník ve světové válce oslepl a bydlel u Frébiči.
ze žertu zavmil komíník smrt hodného člověka.

Věrný hlídač.

Před první světovou válkou jezdili vednárům formami s nádobím až do Dolních Rakous, zulaště do těch krajů, kde dráha neměla dobrého spojení. Formami přijížděli na místo hned v sobotu a já jsem často jezdil za svým otcem v neděli odpoledne vlakem z Mtor. Budějovic, bylo mně tehdy 17 roků a postupně více. Jednou jsem jel vlakem do Pulkavy. Toto město jest devět hodin za Znojmem k jihozápadní straně. Jel jsem až do Retze a odtud pěšky půl třetí hodiny. U tom kraji jest mnoho vinnogradů, hroznu vsude, ale ty si nesmi uhrnout ani sám majitel, musí počkat až se zahájí vinobraní. Když jsem přišel do první vesnice, kde byl

kostel, viděl jsem kněze jíti zaopatřovati nemocného. Zakmile vyšel kněz z kostela a lidé uslyšeli zvoniť ministranta, vyběhali ze svých domů a šli za knězem modlit se bolestný růženc. Též přišli ke slavení, kde byl nemocný, už byl lidu větší hlouček. Kněz vešel do stavení a lidé se vrátili do svých domů, nešli do vnitř kde byl nemocný. Teoblékali se vzlaště, šli jak byli doma, někdo jenom bez kabátu, ženy bez šátku, zástěry a nestyděli se vyprovoditi kněze s ulebnou svátostí cestou k nemocnému. Jméno té vesnice už mně není známo. Před městem Pulkavou jest vesnice, která jest z poloviny postavená z bývalých hradních budov, jmenuje se Schratentall. Silnice vede pod velkou hradní věž a za věží se silnice zatáčí kolem zbořeného hradu. Řička Pulkavka teče tím jedním valem kolem hradu a utěká pod most silniční. Na mostě stojí velká socha svätého Jana Nepomuckého a rúže popínave sochu krásli. U Rakousích svätého Jana Nepomuckého cti a našem národě se s nim pohrdá.

Přišel jsem do Falkavy k večeru a naléznul jsem bednáře na místě, seděli na putýnkách posadil jsem se stranou a bednáři vypravovali si o ledačemž a Haleka z Radkovic uv: převl tento příběh.

Bednáři byli na jarmaku v Fuldorfu u Dolních Rakousích s nádobím, formana jednoho si tam ponechali až přestlen jarmak aby je dovezl domů, poněvadž tam není žádné železní spojení. K večeru usedli na vůz a jeli k domovu, v hlavě měli trochu kuraže z vína a forman též. Chvilí zpiwali a pak ustávali až přišla na ně dřívota. Forman též podřimoval.

Když proctil, spatřil v pravo cestu stihl koně ač se vzpouzel, musel přece pána uposlechnout. Mělý koušek cesty jeli, kuň se zastavil a omi viděl, že jsou ve vnohradě, na konci této cesty. Bez rozmyšlení koně s vozem otočili v rávách. Tyčky prásřely, jak se lámaly a jeli pak nazpět, teď věděli, že se odchýlili z pravé cesty. Na konci cesty už na ně čekal hlídač a chtěl, by do vesnice s ním a to k starostovi obce. Bednáři mu nabízel nějaké peníze, chtěli ho uplatit, ale hlídač nechtěl tomu rozumět. Pak se dostali

na pravou cestu, nasedli na vůz a šlišli do koně, avšak hlídač vyskočil též na vůz a jel s nimi. Když přijázeli k druhé vesnici, měli přece strach, že hlídač vzbouří lid křikem, tu mu nabízel, zeli každý pět zlatých, by o této věci pomícel, avšak bylo všecko marné přemlouvání, hlídač nechtěl přivoliti. Teď začali bednáři po zlém, zmočtili se hlídače, svazali mu proštaniky nohy a tuče, do úst mu strčili kapesník a odněsli jej koušek od cesty, kde bylo křovi a za ně hodili hlídače. Nasedli znovu na vůz a jeli třískem dále. Chtěli koně krmiti u Čouvé (spínám se píše) ale dali koňovi několik krajců chleba a jeli nepřetržitě až do Žnojma. Ve Žnojmě sedli bednáři douleku aby byli dříve doma.

Za týden byl zase jarmak u Fuldorfu. Forman zase vezl nádobí touto cestou. Právě u neděli v poledne jel tímto místem, kde bednáři hodili hlídače za křovi. Zastavil koně, díval se kolem a když nebylo nikoho k spatření, odběhl za křovi a spatřil tam hlídače ležeti v mraveništi a na něm mravenců až černo, mrtevlu očirali. Na tychlo opuz: stil toto místo a jel k Fuldorfu.

Iména těch bednářů byla: Frízil z Martinkova, Frích z Krásonic, Haleka z Radkovic a nejmladší

z nich Pamiček z Domamile.

U tom kroji, u Dolních Řehousích žádný se nedověděl kdo hliďče do mrameniště hodil.

Mstítel.

U Šebkovicích byly volby do obecního zastupitelstva a proti obvyčejí byl zvolen Adolf Nečas, starostou obce, mladý to hospodář, rozumný a vždy s úsměvnou tváří. Co kolik období býval vždy pantiáta Fiodéla, hostinský. Nemile nesl toto pohoření, neboť Fiodéla si to pokládal za velkou čest býti starostou obce. Tam nadučitel Fobolka užíval práci pisářskou a Fiodéla její přemlouval, aby Adolfovi tu práci pisářskou nedělal. Tam Fobolka byl muž rozumný a velice vážený šebkovickými občany, ano i mezi vyšší třídou, jak ta té doby bylo. Medbal na pantiátu Fiodéla a zastával práci pisářskou u Adolfa dále a to jej rozčilovalo až ke mstě. Bylo to před první světovou válkou a když pak válka nastala, musel Adolf Nečas nastoupiti službu vojenskou, proto přeuzal starostensví zase Fiodéla. Tam Fobolka už nechtěl dále pisářství, když se o něm dříve

Fiodéla neslušně vyjádřil.

Všichni ti co nastupovali do války, chodili též do školy se rozloučit s panem Fobolkou, vzdýt je jako své dřívější žáky vyučoval. Někteřým z nich měl snad říci, aby žádného nezabíjeli, leč v sebeobraně, neboť každý svůj život miluje. I téžak se to dověděl Fiodéla a udal p. Fobolku u Mr. Budějovicích u hejtmána, že zrazuje vojáky, by nebojovali. Spřávcí škol byli vyloučeni z nastupování k vojsku, ač byli též vojáci u záloze. Co udání, které učinil Fiodéla, obdržel Fobolka sušávaci listek by nastoupil ihned k vojsku, a to do Vidně. Za krátko byl přidělený k marschkompanii, jak obvyčejně vojáci říkali.

Dědně neděle, když jsem šel do Šebkovic s pferaněm P. Svobodou na velkou mái sušavou, pani Fobolková prosila pferaně, by po mái sušavě se u nich zastavil. Já jsem měl sebou fotografický aparát, tak mně též zuala, že by mu na tu vojnu ráda poslala obzavek. Ufotografoval jsem pani Fobolkovou se svoji dcerou Liduškou, pak její sestru Doženku

kteří byla u nich ve škole, neboť paní Šobolková ušá byla vážně nemocná, a ta obava o svého muže ji nemoc horšila. Paní Šobolková prosila pana faráře, by byl tak dobrý a zašel ještě dnes do Šesonic k panu Žencovi, který je též manschkomponie velitelem, jest-li by mohl jejího manžela nějak ušetřit přední linie. Nezdířeli jsme se dlouho ve škole a jeli jsme přímou do Šesonic. Pan Ženc byl tu chvíli doma v zámku. Přijal nás s úsměvem a povídal: „Jak se jдете se mnou rozloučit?“ Přijel jsem na 24 hodin, bych se rozloučil s každým. Koho potkám, pan farář přivede mě, jak jsem už uvedl. Řád bych mu pomohl, jestli to bude možné, neboť jest to můj nejlepší přítel, a však půjde to těžko, vždyť on má pod svým jménem červenu pásku a taková vojáci jsou odsouzeni do přední linie nehoršič bojů. Přesním se k němu veřejně hlásiti, ale přičiním se, bych ho dtránil. Tu červenu pásku pod jménem mu udělal hejtman v Moravských Budějovicích.

Že několik dnů dostala pi. Šobolková listek od svého manžela, že jsou v Šyralsku a zastává konce lášského sluhu, musím se přetvářeti, jako bych se

s p. Žencem neznal. Šo tři týdny byl u kanceláři, když tu mezi ně přišel major, kterému se museli všichni hlásiti co jsou a major dle seznamu shledal u Šobolky červenu pásku a rozkřikl se: „Ihned do fronty!“ a pan Ženc byl za to pláštěn, že takové lidi kráje. Pan Ženc přidělil Šobolku k jednomu vojáku, který dopravoval jídlo a náboje na kopec po serpentínách, aby při kdy by se jednomu něco stalo, byla hned náhrada. Při tom její dlouho nenechali, zase se musel hlásiti jinému majorovi a ten ho ihned zahnal na frontu.

]]]

Mezi tou dobou doma v Šebkovicích paní Šobolkové se nemoc stále horšila a musela jíti do nemocnice. Tam ji operovali na žlučové kaménky. Šo operaci byla velmi slabá a neustále vzpomínala na svého manžela. Škoro každý večer chodili do školy na besedu dobří lidé, aby jí těšili a trůdnost její zmírňovali.

Ve škole jest jenom úzký duorek, který byl vykopánkou hned jak se škola stavěla hodně smížen. Mezi duorikem a hřbitovem jest zed', ze duorika vysoká a ze hřbitova jenom nizká,

kdež tu jednoho večera nastalo strašení. Bila postava chodila po té zdi, nevítkala a plakala. To se už po několik večerů opakovalo a ženské ve škole se velmi toho bály. Lidé se o tom brzy dověděli a jeden občan jim radil, když máte revolver, tak střílejte to strašidlo, neboť mrtvý to nemůže dělat. Lidé byli rozhorčení nad tím strašením a říkali, že když je pi. Tobolková po operaci, ještě jí někdo chodí strašit.

Jeden večer slyšeli lidé dva vystřely ve škole. Sestra pi. Tobolkové toho večera dvakrát střílela jenom do zdi a strašidlo samo dostalo strach a utíkalo. Někdy kotečka byl v tu chvíli na svém dvoře, jakmile ty vystřely uslyšel, běžel po humnech ke hřbitovu a tam div neurazil do strašidla. Strašidlo se na výchlo obrátilo a běželo přes stráž neokukčickou silnici, přes ni k potoku, kde měl pantáta Frodělal louku a pole. Tam kotečka strašidlo dohnal a začal je vypláceti nemilosrdně, strašidlo prosilo, by ustal. Byl to čeledín od Frodělalů, řečka, který měl jen jednu ruku a vyprávěl, že ho pantáta poslal. Já nechodím užducky, chodí také nese slečna Boženka, učitelka. řečka mu slibil, že už vícekrát nebude chodit

strašit. Tič jiného se nemluvalo po vesnici. Všude na potkání, jak dostalo strašidlo výprask od kotečky. Všichni zahojeli hněvem proti Frodělalovi a nazvali jej msžitelem, za to jej řán Bůh musí trestati, říkali.

III.

Řanu Tobolkovi za několik dnů ve frontě stěpina z granátu rozbila nohu. Uojáci jej odnesli do polní nemocnice, kde byl ošetřen a pak jej převezli do nemocnice ve vnitrozemí. Řb operaci ještě 24 x mu stěpiny z kosti vyndávali z nohy. Toha se mu zkrátila o 10cm. nřel botu umělou se silnou podešví deseti centimetrovou. Byl jsem několikrát s p. farářem ř. Svobodou za ním ve škole, když se utáhl z nemocnice a ukazoval nám skleničku s slitem a uvnitř byly samé drobné stěpinky z jeho nohy. Adolf řečas se utáhl pak také z vojny domu a pam Tobolka šel za ním na besedu, by si každý své těžkosti navzájem vyprávěli. Když šel Tobolka kolem hostince, slyšel pantátu Frodělala jak se mu vysmívá, jak mu to klope! povídal. Tobolka se zastavil a řekl slova: Řenom aby ti to někdy také tak klepalo, jako mně,

Tato proročká slova pronesl a šel dále k řečastým
pan Fobolka ještě krátkou dobu vyučoval ve škole
a jeho manželka zemřela ve svém rodišti u své
matky. Pan Fobolka zdrcen všim tím utrpením a
stranou své manželky onemocněl a brzo na to
zemřel. Po smrti jej přivezli tam, kde byla pacho-
vaná jeho manželka. Takových hodných lidí jest
málo, a ještě se naši lidé, kteří se jim mstili.

III.

Teď zase přišlo utrpení na pentatu Fročelala.
Onemocněl cukrovkou, proto musel si v nemocnici
frébičské nechat uříznout nohu až po koleno.
Do dvou roků mu užili druhou nohu u kolene.
Doplazil se do místnosti kde byli hosté a platili
mu za nápoje. Pivo měl zakazané pít, ale on dal
sem, tam někomu peníze, aby pivo koupil a jemu
je podstříhl. Obvyčejně v neděli přišel tímto způ-
sobem k pivu a pak v pondělí mu bylo zle, skoro až
k smrti. Na to o pouli Šebkovičké jsem ho šel na-
uštívit a přišel k němu pan doktor Šolac a operoval
mu velkou bouli na noze, nad kolennem. Na noze
se mu operovana boule dobře zhojila, avšak brzo
na to měl jít zase do nemocnice, by mu užili
na obouch rukách po dvou prstech prostředních.
On už se nechtěl dále operovati, proto následkem
toho za krátký čas zemřel. Čím se na Fobolkou

provinil, na sobě dvojnásob zakusil, avšak
zničil dobrovolně redimu Fobolkovu. Lidé říkají,
že pomsta patří římě Bohu.

Učinnost svatě Hostie.

V protektorátní době za německé okupace
jednoho dne přelšel Šalků mlyn pod městem
u Měrovských Budejovic klapeti. Přišlo udání
německé policii (*gestapo*), že mlynář Šalek ně-
komu semele obilí i bez povolovacích listků.
Připůjčil se k takovům špatným věcem už
občasným z okolí nějaký člověk, který ze ško-
dolibosti neb ze závisli mlynáře udal, že komu
mlynář semele bez listků, zapíše si to do jiné
malé knížky. Na takové udání byla policie
rychlá k vyřizování. Přijeli u několika autech,
mlyn uzavřeli a nastala důkladná prohlídka
mlyna. Mladý mlynář který ve mlénci vše-
dny vedl, přouč u tu chvíli nebyl doma a jeho
otec byl vyslýchán, kde má tu knížku, co má
napísáno komu mlal na černo. Starý mlynář
o ničém ani nevěděl, proto přesypávali obilí
i mouku přehrabávali až kdesi za skulinou

nešli knížku. Kned sčítávali množství semle
těho obilí a výsledek byl, že semle mlýnař
asi čtrnáct vagonů obilí na černo. Úsichní kletí
byli v knížce napsáni byli soudem potrestáni
od dvou do pěti roků. Starého mlýnaře i
se synem odvezli do Řahy k soudu.

II.

V druhém díle uvádím pokračování toho-
to děje, jak mi to vypravoval pan farář
velehradský Josef Vasiček.

Sloužil jsem mši svatou rojantní u Karmeli-
tánek v Praze. (V Vasiček přestoupil k jezuitům a
prodělal přípisu, tak zvaný noviciát jednoho roku.)
Šestřicák jsem podával svatou Hostii okén-
kem a pak u zábradlí mezi těmi co přistoupili
ke stolu řaně, byly dvě děvčata z Moravských
Budějovic. Bě mši svaté se děvčata v kostele
děle modlily a já jsem na ně čekal venku
před kostelem. Když pak vyšly z kostela hned
se ke mně hlasily a já jsem též znal, už když jsem
je obě vyučoval náboženství ve škole. Jedna
z nich byla Šálkova, ze mlýna a druhá byla
snoubenka mladého mlýnaře. Kde jste se
zde v Praze uzali? ptal jsem se jich. Tu mi

Šálkova vypravovala co se u nich ve mlýně
stalo. Bratr si to zapisoval komu něco semlel
bez listků do jiné knížky a někdo nás udal
gestapu, přijela policie na několika autech
knížku našli a všechny hospodáře co byli
v knížce napsáni odvezli k soudu u nás v
městě, tatínka a mého bratra odvezli sem do
Řahy na „šankráč, pak je odsoudili. Tatínka
na 7-roků vězení a bratra k trestu smrti pod
sekera. My jsme si zde v hotelu najaly byt
do 8-ho ledna a můžeme každý den bratra
navštěvovati. Osmého ledna mají se konati
popisny všech odsouzených k smrti. Také
jste snad žádaly o milost pro svého bratra, ž-
ptal jsem se. Ony řekly, kdo nám v tom po-
radi, jak se může žádati? Žá se poradím s
mým představeným a jest-li mi to dovolí, tak
bých za vámi přišel v poledne do hotelu.

Když jsem to svému představenému už vy-
pověděl, tak mi řekli, proč byste nemohli za ni-
mi jít, když se jedná o hodného člověka, který
lidem dobře činil a jim pomáhal? Ale jako
kněz tam nemůže jít, tím byste se prozradil.
A já jsem mu řekl, že zde mám krásné šedáve

šaty, které mně dal můj pan děkan P. Josef Opletal. Před polednem jsem se oblékl do civilních šatů, uzámku na křík, klobouk na jednu stranu nasadil a oktůvkou jsem pohřezoval když jsem šel cestou k hotelu. Když jsem přišel do hotelu, ustoupil jsem do jídelny, viděl jsem děvčata seděti za menším stolem, asi půl druhého metru od nich u většího stolu seděli páni v uniformách a jeden pan mezi nimi v civilním obleku a to blize našich děvčat. Když jsem přistoupil k jejich stolu, ptal jsem se děvčat. Tak jste se dostaly do Řihu? To proto jsem se tím způsobem ptal, abych neuzbudil u těch panů pozornost, že máme zde smlouvenou schůzku. Když jsme začali mluvit o té žádosti, ten pan v civilu se uklonil těm uniformovaným a přistoupil k nám a začal mluvit... Smím si k vám přisednout, slyším, že se domlouváte o nějaké žádosti o milost, možná že bych vám mohl poraditi, abych se představil, já jsem pana Heidricha tajemník a vím jak se takové žádosti mají psáti. Pěst-li chcete, tak mně všechno vypravujte jak vše bylo a já si z toho udělám male poznámky. Ted slečna Šálkova všechno vypořáděla i také, že ti lidé co byli v knize

napsáni měli všechnu dodávku obilí splněnou a když musí až 16 hodin pracovat denně také každý o jeden krajíc chleba více sni a na tu těžkou práci ty mlecí listky nestačí k užití. Tajemník slibil, že tu žádost napíše na stroji v německé řeči a vy slečno zítřa ráno ji podepišete, že žádáte o milost pro své ho bratra. My chodíme ráno do kostela ke Karmelitankám. To je dobře, já ráno budu na vás u kostela čekat, povidal tajemník.

Druhý den ráno už na děvčata čekal tajemník u kostela a plnicím perem slečna Šálkova podepsala listinu kterou jim tajemník v překladu českém přečetl. Když přišel tajemník do kanceláře, řekl mu úředníci, právě dnes ráno odejel Heidrich na 14ti denní vánoční dovolenou do Berlina. Pěstě v týž den v poledne děvčatům to přišel řici, že Heidrich odejel na vánoční dovolenou a do té doby než budou popravu snad už bude doma. Tu žádost mu pak předložím a požádám ho sám o splnění této žádosti.

Když naušlivily ve věznicí mlýnáře, tak mu řekli, že mají žádost napsanou a musí se s ní počkat až přijede Heidrich z dovolené domů.

Dny ubíhaly a Heidrich si prodloužil dovolenou, proto když už šel ledem, byl zde a ještě nebyl doma, uzal jsem svatou Hostii do papírku a vložil ji do peněženky. U poledne jsem šel za děvčaty do hotela a řekl jsem jim pak, že musí jedna toho dozorce se pořad něco ptáti a druhá mu tu svatou Hostii dáti s připomínkou, že v tomto případě je to jako kdyby ho kněz započatí, jenom když vzbudí dokonalou lást. Druhý den mi řekly děvčata, že se jim to podařilo propašovat.

Šmého ledna, kdy se měly konati popravy všech odsouzených k smrti, snad řízením Boha samého se stalo, že byly popravy odloženy na 9.ého ledna.

Heidrich telefonoval z Berlina do kanceláře, že přijede vlakem v 11. hodin v noci. Tajemník do té doby na něho čekal v kanceláři až přijede. Když konečně přijel, hned se vyptával na všechno a pak naposledy tajemník mu řekl, že má zde žádost o milost a sám že by se za toho člověka přimlouval. Přičítele mi to a já se mezi tím budu odstrojovat ze šatů. Když tajemník žádost přečetl, Heidrich se zamyslí a povídá: Podejte mně ty listiny odsouzených

a najdete mi toho mlynáře. Podejte mi ještě tu červenou tužku a šifro z rohu do rohu napsal milost. Pak se pozastavil a povídá: Jestě bych měl jednomu dáti milost, aby se neřeklo, že má mlynář u mne nějaké privilegie. Otočil asi dvě listiny a také napsal milost, ani se nedíval komu milost dává. Pak složil listiny a uhodil s nimi na stůl a šel spát.

Ráno už čekal tajemník na děvčata a řekl jim, že mlynář dostal o půl dvanácté v noci milost, aby to řekli jemu až půjdou za ním na náušlévu. Tajemníkovy poděkovaly za obětavost kterou pro ně udělal.

Když přišly na náušlévu za mlynářem řekla mu jeho sestra, že dostal o půl dvanácté v noci milost a všechno mu řekla celý průběh rozmluvy tajemníka s Heidrichem než potvrdil tu jeho listinu. On ani tomu nemohl hned uvěřit, až mu to dotvrdily.

Kdo byl ten druhý co dostal též milost?

Byl to spoluvězeň, který byl smlyněním na jedné cele kde byli ubytováni. Špolu se modřovali a tu svatou Hostii se rozdělili a měla tu účinnost, že byli řízením Boha samého ochráněni od smrti.

Mladý mlýnář všiml tím utrpěním a strachem před popravou ani hrubě nejedl a tím byl tělesně vysílen, proto ho poslali do mžor. Budějovic do kláštera aby ho sestřičky opatrovaly než by trochu zesílil. Když se z hrabů ptali na jeho zdraví, sestřičky odepsaly vždy že jest doposud nemocen. Tím mu nárat do hrabů oddalovaly až do roku 1945. Když byli vězni propouštěni domů a tak se sešli ušichmi doma, otec i syn, který měl domů blízko.

Do krátkém čase P. Josef Špletal, farář a děkan požehnal v kostele snatek mladého mlýnáře s jeho snoubenkou a byl též na jejich svatbě hostem.

Kde se zpívala ponejpru píseň
„Bikénko ty krásná“.

Bylo po maturitních zkouškách, osm maturantů s nejlépeším vysvědčením se umluví, že pojedou asi na čtrnáct dní někde do podhorské krajiny na venkov kde jsou lesy a krásná krajina. Byl mezi nimi Ledislav Šmolík, vedoucí fotbalistů, kteří tenkrát zvládli v Ženevě, v Moskvě a Leninogradu. Druhý, Karel Uacek, nejlepší hudební skladatel a jimi, jako strojni inženýři a různého povolání, které si zvolili. Uypůčili si stany a potřebné konvice a hrnky na uvaření čaje. a kávy. Karel Uacek si vzal též kyfaru a dvě z nich každý housle. Při ulakem do meznáma a divali se okny z vlaku, které krajina by se jim líbila. Až když přijeli do kraje chudšího viděli vesničku a za ní u lesa domek u samého lesa, hned se rozhodli, že vystoupí z vlaku, neboť se jim toto místo velice zamlouvalo.

Vystoupili z ulaku na stanici a pak když šli s tanci na zádech, lidé se na ně dívali, neboť to bylo pro ně něco nového a ze zvědavosti je očima sledovali kam půjdou. Přišli vesnici a odbočili stranou před tím osamělým domkem, přebročili úzký potůček a odšli se na malém palouku u lesa, kde ani tráva ve stínů vysokých smrčků nerostla. Zde bychme se měli utábořit, ale musíme se majitele tohoto místa zeptati jestli nám to dovolí. Že malou dývilí vyšla stájenka z lesa a nesla pod paždí otýpečku suchých větviček a povídala jim, že mají dřeva dosti, ale potřebujeme větvičky na rozdělání ohně v kamnech. Tu stájenku požádali, aby jim pověděla či jest tento palouk, aby směli se zde utábořit. Ten palouk patří k lesům a támhle u té krajiny chalupe bydlí hajný, toho se optejte. Byl mezi nimi, kterému jinak neřekli než mnohomluvný inženýr a tak se upravitl k hajnému šmolík s tímto inženýrem. Když hajnému se představiteli a řekli mu svoji prosbu o svolení toho ubytování na tom palouku u lesa, řekl hajný: můžete se po těch 14noct dnů tam ubytovati pod těmi stany, užijť ani tam tráva skoro

neroste u tom stínů i suché větve po lese si můžete nasbíratí na oheň, když si budete něco vařit, jenom u lese oheň nedělejte, říděkoue li hajnému za povolení, ale měli k němu ještě jednu prosbu, jestli by jim neporadil, kde by si mohli kupovati každý den mléko. Uyšli před hájenku a ukázal jim domek, který měl střechu pod křídlici, mají dvě krávy po ořelení, tam vám snad mléko prodají. Rozloučili se s hajným a šli k tomu domku naznačenému. Když přišli k domku, zaštkel pes a vešla hospodyně na dvůr, tu hned se s ni dali do řeči a žádali, jestli by jim mohla prodávati každý den mléko a nabídli jí cenu za ně. Tak draho je u řize platíte? udiveně řekla hospodyně. Ano, tolik vám za ně budeme platit, a jsme rádi když nám ho prodáte. Mňhla byste nám řici, jestli je zde ve vesnici nějaký pekař? Zde pekař není, každý si peče chléb doma. A když se stane, že nám chléb dojde, doběhmem si pro něj cestou kolem toho domku u lesa a pořád přes les až k silnici kudy každý den ráno o půl šestě jezdi pekař s jedným koněm a každému chléb prodá.

Když přišli nazpět, už měli stany postavené a teď se domlouvali, kdo bude chodití ráno

pro chléb. Přihlásil se Karel Vacek, že bude chodit. Časné ráno vstal před patou hodinou, batoh na zádech a v předu měl zavěšenou kytaru. U domku ještě spali když šel okolo a pak když šel lesem, les šuměl a ptáci se probouzeli se zpěvem, Karel na kytaru ztloušel, by napodoboval ten zpěv a tvořil z toho krátké útržky melodií. Za lesem dlouho nečekal na pekáře, koupil si chléb a vrátil se zpět. Když přicházel k domku, viděl jak děvče asi šestnáctileté zahání husy do dvířek domů, Karel na ni zavolal, "Slečno počkejte, na sloučko, ona odpovéděla. Za bytů byla od maminky vadená." Rychle uběhla do domku a když několik kroků popošel, ohlédl se zpět a zahlédl děvče, že stojí v okně a za ním se dívá.

Ladislav Šmolík s tím mnohomluvným ženěným chodil pro mléko. Přišli na dvůr toho domku, bylo slyšet až ven trochu hlasitější hovor. Když přišli do sušnice začala hospodyně řečnit, "Poslouchejte, ten náš táta se nám zbláznil, vzpomněl si, že půjde do města k hodinářům aby mu spravil hodinky, považte, tři hodiny cesty tam a tři hodiny zpět a jest celý den proměněný, žito máme zralé na sečení, jest to

u něho nějaký rozum." Ukážete mi ty hodinky já tomu rozumím, uždyť jsem hodinářem. Hospodář mu podal hodinky, byly to niklové. "Rozklopky" otvířel plaštil a viděl, že vlásek z jedné nitky na druhou je přehozený. Za nemám k tomu zde potřebné věci, ale přijďte si v poledne pro ně. Mžeji stany si sedl inženýr a otvířel plaštil u hodiněk a slabým špendlím kem objížděl nitky opatrně do kola, přeskočena nitka přišla na své místo a hodinky se daly do chodu. Ručičky natočil na správný čas a hodinky byly spravené. U poledne si přišel hospodář pro hodinky a měl velkou radost, že má hodinky spravené a chtěl pořádně od práce zaplatit. Inženýr mu řekl, že si sem nepřišli peníze vydělat, že mu to rád udělal zdarma. Hospodář poděkoval a s radostí pospíchal domů. Za malou chvíli přišla hospodyně a přinesla plnou mísu vejtražkových uvolků do zlata upečených a máslem pomáštěné. Š velkou chutí se do nich pustili a dvalili je, že takové dobré uvolky ještě nikdy nejedli. Žně byly v plném proudu, muži sekali a ženské za nimi odbíraly a vázaly do snopku. Ťaši hoši nezaháleli, chodili od jedněch k

druhým, smášeji snopky a stavějí do řady panáky. U soboty zvali všechny, vzláště mladé by přišli do hostince na večerní zábavu, budeme zpívatí kuplety s průvodem kytary a houslí a na konec vám též zahráme něco k tanci.

Karel Uacek s inženýrem šli zvali též do domku na samotě. Slibili jim po dlouhém přemlouvání, že přijdou. Užduť to bude jenom do desíti hodin, o prodloužení policejní hodiny jsme si nezádali, pravil inženýr. Večer zaplnili hostě celou místnost v hostinci. Kosté radí poslechli žertovné kuplety a naslala pak větší veselost, když zahráli jim něco k tanci. U deset hodin jim oznamovali, že musí končit neboť nemají prodlouženou policejní hodinu. Mládeži se nechtělo domů a tak jim pořada- tele řekli, aby přišli za nimi každý večer mezi stany, že jim budou zpívatí krásné písně které se touto dobou v říze zpívají. Všichni slibovali, že přijdou a musíte nás ty písně naučiti. Rodiče s dcerkou ze samoty byli též na večírku a když šli domů, inženýr šel s rodiči a Karel Uacek s děvčetem šli několik kroků za nimi a co si povídali s tím se nepo-

chlubili. Když došli k domku, též je zvali, aby přišli mezi ně třeba každý večer, užduť to máte jenom několik kroků. Říali jim dobrou noc a Karel děvčeti přál krásný sen.

Druhý den večer se dostavila mládež v hojném počtu a naši chlapci jim zpívali písně s doprovodem, které se jim velice líbily. Ted' je budeme opakovati a slova vám budeme číst po částech předem říkati.

1. Kuste jablko v saze pod ni keť tužíz

sem, zpívá tam slavíček
Dívne jest Dože můj, to stvoření ptací,
že do tak malého, hrdélka útlého,
tolik hlásků stací.

6. Děště jsou divnější nad slavíka hlásky,
že do tak malého srdce panenského,
sstoupí tolik lásky.

Devčeti zemřel hoch a ona truchlila velice
zálem a na to opůl noci slýšá hlas:

Když bylo k půlnoci, slyší hlas milého,
stroj se má milko stroj, své srdce upokoj.
zasmoubim se s tebou.

Velikým zarmutím i ona skomala. Ke konci té písně
se zpíval:

Uvětk od západu chladónkij zaviva,
hosté známou cestou, berou se s nevěstou,
kde ženich přebývá.

Řeď tam byli spolu. Ten tichý domeček,
má střechu zelenou, komůřku zamčenou,
na věčný záměček.

To je píseň pěkná, ale smutná, to byl úsudek
všech přítomných posluchačů. Řeď vám zazpí-
váme jinou píseň.

První skladba
Řeď jsem ondy šumným hlasem, a štimám, laubi

slavik pěl píseň lásky píseň belú, tak že jsem až

odšel píseň lásky, píseň bo-úu tak že jsem až odšel.

J miloval jsem dívku něžnou, odešla mi v jiný kraj,
ta je musím zapomenout, že jsem ji kdys miloval i

š Dřelý pozdravu dívku něžná, u dālī tobě posílám,
ma ty krásné chvíle blahé, neustále vzpomínám i

š Bez tebe mi nelze býti - bez tebe mi nelze žít,
š bez tebe mizí život můj. chci se v hrobě uložít i
řeď zaspíváme. Řodná dědinka.

První skladba
Když šilinko zapadá, až hory a lesy a vůtr

po hráva... českými pralesy, jak milo útal... nově

noší dědince, neupoměnil bych jí a ni za šilice

š dra... há vlasti má dědinko milená jen pro te

be chci žít, pro té žíval složit a dra... há vlasti má dě-

dinko milená, jen pro tebe chci žít, pro té žíval složit.

š Dědinkou potůček se šumně ubírá,
na vršku kostelík se bílý vypíná,

a kolem kostela hřbitov vždy zelený,

na něm dřímají sen krajně rozmlí,

š drahá vlasti má...

Š V té naší dědině, co jsem se narodil,
na klíně matky své jsem bezstarostně žil,
můj otec pečlivý, ten o to užducky dbal,
bych rodnu dědinku v paměti zachoval.
Ó, drnhá vlasti má a. f. d.

Š Když měj k nám zavítá, do naší dědinky,
v podvečer sedáme a předem vzpomínky,
když večer v soumraku už tise spočívá,
hlas divok, júněků dědinkou zaznívá.
Ó, drnhá vlasti má. . . a. f. d.

Š Tu rodnu dědinku v paměti zachováám,
a neodrodím se krkonošským horám,
jíctit a milovat tu naši českou vlast,
tať nejkrásnější ctnost a nejmilejší slast.
Ó, drnhá vlasti má a. f. d.

Jak zpívali ještě jiné písně jako: Když
měly Deník s Aničkou do školy chodili a
kde potok lúčnou pospichá od lesa a další
jiné písně. Mládež zpívala, že přišli i starší
družili na besedu mezi ně a všem se líbila
ta rozradostnělá mládež.

Karel Vacek když přišel s chlebem, začal
jim vyprávěti s jakou myšlenkou se cestou
obíral. Táboříme zde jako ti cikáni a bez

cikánek to není ani k pomýšlení, proto dejte
hlavy dohromady, slozte společně slova k
písní natolik souhlásek na každém řádku
a já už mám nápěv trochu složený. Co děvče
z tohoto domku u té písní tak nenapadne
naznačte. Že jí máš rád, jak to pozorujeme také
v té písní podotkneme, mu odpovéděli. Karel
vacek si sedl v lese na paňez s kytarou a
upravoval ještě melodii a hoši skládali slova.
Odpovědne pak se učili společně nové slože.
nou píseň: Cikánko ty krásná. Večer když se
sešla mládež, tak tu píseň začli zpívatí.

Še ukončení té písně se děvče ze samoty
zeptalo: „Tějsem to snad já?“ Odpovéděli jí:
„Táboříme zde jako cikáni a potrebovali jsme
k tomu i cikánku. Šuhle Karel se oslychal
řici, že té má rád, proto jsme to za něho
vzpívali, že větší lásku ti nikdo nemůže dát
jako on. Myseli tu píseň ještě několikrát
opakovat, jak se jim všem líbila.

„Tědešel poslední večer před jejich odchodem
mládež se sešla, zazpívali si jenom méně
než minulé večery, více rozmlouvali mezi
sebou a zvali je do hrady. Těž odesli, mládež

žadonila, aby všichni společně šli až do vesnice a tam na náusí zazpívali naposledy píseň, rodnou dědinu. Přání jim vyhověli a pak na náusí celou píseň krásně zazpívali. Při zpěvu mnohé okno se olévilalo a lidé nespouštěli jak mládež krásně zpívá. Když se rozloučili vespolek, Karel Uacek doprovodil děvče až k domku a slíbil jí, že ráno než odejdou k ním ještě přijde.

Ráno když složili stany a ostatní věci do tanců, popošli až k cestě a čekali na Karla, který se šel do domku rozloučiti. Ustoupil do svělnice, která byla jenom menší, ale usude pořádek a čistota. Rodiče Karla s usměvem ho přivítali a řekli, tak už od nás odcházíte? Mě přání by bylo kdyby jste mi dovolili občas se k vám podívat, řekl Karel. Oni to omlouvali, že jest to daleko z řihy až k nám, ale kdyby jste měl přijít, pošlete nám listek předem, abychom byli doma. Vyprovodili Karla až na dvorek a děvče ho vyprovodilo až k jeho kamarádům a ti se s děvčetem rozloučili a zvali jí k návštěvě do řihy. Ona se přijde podívat, řekl Karel. Děvče tak dlouho stálo na místě, až zašlá do

vesnice. Když šli přes vesnici, kteří lidé je viděli, všichni na ně volali a přáli jim šťastnou cestu.

U řihy se pak rozešli, každý do svého domova a Karel Uacek nezahálel, šel do knihkupectví nejmitra Urbánka a tam po prohlédnutí, Cikánky mu jí přijali do tisku na formulář menší, jak se prodávali písně za 180 Kč. Uydáme jich 10 tisíc kusů, dvacet haléřů si necháme za každý výtisk, a vy jako autor budete mít 160 Kč. Uytisky rozeslal Urbánek do všech knihkupectví po naší republice. Netrvalo to ani dva měsíce, byla, Cikánka úplně vyprodaná a odevšad přicházely nové objednávky, tak jí připravili do druhého vydání. I také druhé vydání bylo v krátkém čase vyprodáno. Usude tu píseň žádali, tak jí dali do třetího vydání.

Karel Uacek, Cikánku, upravitl pro orchestr a také jí uydal Urbánek.

Došel na Benandou, kde měli bratři Haulové podnik na gramofonové desky a filmy. Uacek se s nimi domluvil, že přijde s orchestrem ve kterém hrával a zahráji, Cikánku. Byla nehrána u řeci české, německé, francouské a anglické. Bratři Haulové, Cikánku poslali do těchto

imenuvaných státní, kde všude došla velké obliby, tak že stále přicházely nové a nové objednávky. Ze všeho Uacekovi plynul zisk a z desek nejvíce. Uacek pro sebe ani korunu nepotřebil ukládal je stranou. Měl ještě jiné plány, podniknout stavbu kostela. Ve Vysočanech stranou továrny českomoravské bylo proshánství nevyužitě a tam že by bylo vhodné místo pro kostelík.

Žádal jednoho stavitele staršího už pána, by mu poradil, že chce podniknout stavbu kostela. On mu řekl: To musíte pruné žádati povolání od městského úřadu a pak citkevní schválení. Až to budete mít, pak zaplatíte materiál a zaplatíte dělníkům a co se tyče mne to vám na tuto stavku udělám zdarma, totiž plány a dohled na stavbě, jenom abychom tu stavbu dostali do zimy pod střechu. Teď nastalo Uacekovi běhání a prosění než k tomu obdržel svolení. Tak šel také na Strahov, kde byli premonstráti, tam obdržel větší milodar a ještě mu slibili, že sami požádají v Touřá-Rži na Měrově, kde je též jejich klášter a ti tam mají několik hospodářských dvorů a rozsáhlé lesy, tak by vám mohli nějaké to dřívko darovati.

Dělníci začali kopati základy a už se začali

voziti materiál. Mezi tím složil Uacek píseň: „Až se budem brát varhany nám budou hrát,“ cena 5 Kč, čistý výnos se věnuje na stavbu kostela. Že byla dražší než jiné, nešla tak na odbyt jako Cikánka.

Z Touřá-Rže přišla odpověď, aby stavitel poslal přesné rozměry té stavby a oni pošlou vazbu na střechu hotovou a potřebné řezivo zdarma.

Když viděl jakou stavbu podnikla přispívali mu menšími i většími dary peněžitými. Že přispění všech dobrodinců po něčem ve čtyřech letech byl kostelík i uvnitř upraven a varhany už také staly na krůtké.

Když se blížila chvil, kdy měl být kostelík vysvěcen, tak Uacek několik dnů před tou slavností jel do podhorské krajiny do toho domku u lesa pro nevěstu. Tak když se vraceli do Strahy, doprobázel je rodiče nevěsty a větší počet lidu, zvláště mladších, něco ze zvědavosti a pak aby byli přítomni té slavnosti. U den posvěcení kostela se sešlo velké množství lidu. Přísně bylo svěcení kostela, po něm soutební oběd a pruní mše svatá byla za snoubence Karla Uacka a jeho snoubenky. Na varhany

jím hrál při oddaukách Viederman, hudební skladatel a toho času velký umělec ve hře na varhany.

Edislaw Šmolik, který mi to vše vypravoval zůstal Uackovi i na dále věrným přítelem, říkal, že lepší ženůšku by býval nikde snad nenalézni, jako tam v tom podhorském kraji v té samotě u lesa.

Rodina Šmolikova spolu s rodinou Uackovou často si vyšli v neděli odpoledne vycházku někam stranou řeky, aby byli zbaveni toho hluku a shonu ve městě a tam si častokrát vzpomínali na ty krásné večery, tam u lesa mezi stany, kde ponejpru zpívali písně:

„Cikanku ty krásná“

Pa k tomu dokládám, malé věci daly podnět k velkému dílu.

Hrabě Buguoy.

Hrabě Buguoy byl už starší pán, vlasy měl proplešnivělé a hubený byl jen kůže byla ovinutá po jeho kostře. Přivezli ho na řířivou jako nemocného a ubytovali jej ve vězenské nemocnici. Tou dobou i já jsem byl po dobu jednoho měsíce též v nemocnici se střevním katarem. Bylo to v létě a měli jsme každý den vycházku na velkém nádvoří. Museli jsme se převléknout do vězenských šatů než jsme šli na vycházku. Hrabě Buguoy sedával na obrubě kašny, neboť pro slabotu by nevydržel stále hodinu choditi. Několikrát jsem si k němu přisedl, byl to původem němec, ale mluvil plynně česky. Tu začal mluvit, o čem si máme vyprávěti? o tom našem útrpění, co to bylo nadávek, ústříků a ran, to byl nám ani nikdo neuřil. Budeme si raději vyprávěti něco ze života, vypravoval a jeho věrným myslivci.

Měl jsem panství v nejjihnější části Čech, vžije rozsáhlé lesy sousedily s Bavorskem a Horními Rakousy. Zemědělské orné půdy bylo málo jenom okolo vesniček, kde si lidé sázeli brambory a nějaký ten ovoc. Ženské chodily na trávu do lesů a mužové káceli dříví v lesích a odváželi ho velký kus cesty až k vodě, kde dělali vorý a plavili dřevo po vodě až na pátické místo.

Měl jsem tam 4 myslivce a 16 hajných. Teji- výše položené pole si jmenovalo Pohůří. Tam byl myslivcem Alois Fridrich, který tam nepřibřítě setrval 45 roků. Často jsem k němu chodíval ne jako kontrolou, nýbrž jako za hodným člověkem na návštěvu, poněvadž uměl krásně vyprávět. Jednou jsem šel vysokým lesem po stráni a pod námi asi 40 metrů byla mýlina. Tu mi povídal myslivec, sloupněte si zde za ten silný strom a já půjdu tamhle na mýtinu a zavolám zvěř. Za jsem byl zvědař, co se stane. Myslivce přišel na mýtinu, zavolal na zvěř, spíše to bylo ně- jaké melodické houkání a za chvíli přiběhl porohatý jelen se svou družinou a za nimi

srnci a srnky. Jelen se postavil asi pět metrů před myslivce a počal tě zvěř něco povídati, pak pohrozil tomu porohatému jelenu a on udělal několik skoků, otočil se a postavil se před myslivce ještě bližej, pak jim pokynul a odcház- zel za mnou na strán. Zeště chvíli jsme o tom mluvili a bylo mně to divné jak mohl myslivec tu zvěř tak ohočit. Tu mně vypravoval, když byl ještě mladý, střílel jedenkrate srnce a když jsem k němu přišel, viděl jsem, že srnec pláče a od té doby jsem vysokou zvěř nestřílel. Když jdu lesem po aleji, zvěř mne doprovází a to jest má největší radost, že se mne nebojí a s takovou láskou ke mne přilnula. Že podzim, když má být v těchto lesích hon, obej- du den před honem celý mně svěšený les a říkám jim, jaké jim hrozi nebezpečí života a takou jim ukazuji směr na kterou stranu mají utíkat. Však nikdy mnoho té vysoké zvě- ře nestřílel, to jentý neposlušné.

Myslivce měl jedinou dceru a ta se prouda- la za řidičho učitele někde v kraji. Za nějaký čas, když jsem byl u nich na návštěvě, viděl jsem, že paní Fridrichová, jindy tak statná žena, nějak tělesně chudne. Matkala na

různé potíže, až její dlouhá choroba ji sklátila do hrobu. Pochovali ji nakřbitové v Fohůří a Fridrich si žádal do pense. Bylo mu hned vyhověno a on se odstěhoval k dceři, Na jeho místo nastoupil jiný mladý myslivec. Často jsem si s Fridrichem vyměňovali dopisy asi po dvou letech už mi nadava dopisy neodpovídal.

Bližil se podzim a myslivec z Fohůří hlásil mně telefonem, že nastala v jeho lesích říje u zvíře. Bylo mně to divné, že by tam nastala říje, vždyť bývá vždycky říje v níže položených polích o dva týdny, někdy o tři týdny dříve než v Fohůří. Když den jsem obdržel zprávu, že Alois Fridrich zemřel a bude přeuvážen do Fohůří, kde bude uložen vedle své manželky. Druhý den zase telefontně myslivec z Fohůří, že zvířet tam dělá neobvyčejný křik a řev. Zřejmě jsem mu na to odpovídal, zítřka má v Fohůří pohřeb Alois Fridrich, pozval jsem všechny myslivce a hojné, aby ho vyprovodili na jeho poslední cestě. Po pohřbu půjdu se s vámi podívat do lesa.

Druhý den po pohřbu jsme chodili celý den lesem, ani jsme hrubě zvířet neviděli a v lesích bylo ticho a klid. Až za tři týdny hlásil myslivec z Fohůří, že jest v jeho lesích říje, a snad už

bude to prava.

Kdo řekl té zvěři, že její miláček Alois Fridrich zemřel, a takovýmto způsobem dala na jeho soustrast po jeho úmrtí?

Řed jsem já počal vyprávěti o mé sestře Antonii. Troudala se za Alfonse Ulichu, který dostal místo za správce dvou dvorů, v obci a ve Filipově u Mšena. Bydleli tam v obci několik málo roků a majitelka ten statek prodala. Zemřeli si pak mlékařství v Mleznicích u Mělníka. Za krátkou dobu přišla světová válka a Alfons musel do války a tu všedna starost a tíha doléhla na mou sestru Antonii tenkrát byla velika nouze o potraviny a vůbec o všechno. Moje sestra dostala v obci, kde dříve bydleli od hodné rodiny Kuntlošové 26 kg mouky a nesla ji v baťochu na zádech. Chuátala s tou tíží na vlek aby ji neujel, už slyšela vlek přijížděti ke stani, utíkala celá se spotila a udýchala a jen tak, tak, že uběhla do vozu ve vlek. Bylo to v únoru ke konci měsíce, byla ještě zima a ona vychladla, zima ji vzdřídila a následkem toho dostala silný kašel a dostavily se rychle souchoťiny.

Moje nejmladší sestra Filomena ji tam jela posluhovat. Když nám psali, že se jí ta nemoc zhoršila, jel můj otec za ni na náuštev. Když přijel domů, povídal, že už dlouho nevydrží, už si sama na posteli bez pomoci nesedne a má silný dusivý kašel. Každého dne jsme očeka- vali od níh smutnější zprávu.

Čou dobou jsem se učival vždy večer hráti na čelo. Když jsem si brochu pohral, zavešil jsem čelo na zed' ve světnici, kde moji rodiče spávali. Otec nemohl usnouti, vzpomínal stále na svou dceru Antonii, právě odbila jediná, cta před půlnoci. Hned za malou chyli slyší, jako by někdo rukou přejel napříč přes všechny struny, že se ten nástroj tak silně rozezvučel. Otec si myslil, že nějaká struna na čele se stáhla a sléhla přes oslätní struny jako hudební, hovi to nedalo pokoje, vstal z postele a šel se podívat, která ta struna se stáhla. Zkoušel jsem po všech strunách a ty byly všechny natažené a zladěné jak jsem na ně přestal hráti.

Přáno nám to otec všechno vypravoval. Druhého dne až odpoledne jsme obdrželi tele- gram, který dlouho cestoval: Antonie zemřela u 11. hodin před půlnoci.

Kdo přejel jako by rukou přes všechny struny na čele, že se ten nástroj tak silně rozezvučel

právě v tu chvíli, kdy moje sestra Antonie zemřela? Následující den jsem jel vlakem do Něli- nika, přijel jsem tam odpoledne a moje sestra Antonie byla ten den ráno už pochována, tak alespoň jsem se nad jejím čerstvým hrobě pomodlil

Před k tomu připojují ještě jeden případ z německé vězenské nemocnice.

Byl v nemocnici německé jeden mladý kněz tuberkulózní. Lékaři mu věnovali velkou péči aby ho udrželi při životě. Měli jsme tam lékaře vyborné a rozumné, primář Žízka z Plzně, primář Půša z Dindřichova Hradce, primář Kambík Havelka ze Znojma, obvodní lékař Maštalík z Bilové u Uherského Hradiště, a nejmladší z nich, tomu jsme všichni říkali Arnošt, ten byl z Brna. Přednou v neděli o druhé hodině odpole- dne se ukázala knězi krev z úst. Spolu nemocní na té světnici klepli na duře, na službu, která byla na chodbě. Okénko ve dveřích se otevřelo a objevil se tam strážmistr Šmíčka, to byl lotr nekající. Když ho žádali o lékaře pro toho mladého kněze, zavřel okénko, zastřelil a lékaře nepřivedl, kněz u něho neměl vůbec žádnou cenu. Ve světnici na chodbě, vedle ordinace, byli ustavičně dva lékaři

v pohotovosti ve službě tak by to šmíčkovi nedělo žádné potíže lékaře zavolat. Ještě několikrát klepali na dveře, až jednou se otvířelo okénko a Šmírka rozlobený, křikl: „Dejte mi pokoj! Práskl okénkem, zastířil a řádného lékaře nepřivedl. U deset hodin byla výměna strážce na chodbě. Když klepali na dveře při stoupl k okénku strážmistr Duřák, tomu když řekli, že žádají o lékaře pro toho mladého kněze, nechal okénko olévěně a hned přivedl dva lékaře a ještě běžel na jiné oddělení kde byl ubytován primář Žižka i toho přivedl a dělali všemožně a už ho nezachránili, poněvadž za tu dlouhou dobu tomu knězi mnoho kive ušlo, a také před půlnoci zemřel. U vedlejších suševnicích, kteří ještě nespali, slyšeli krásný sborový zpěv u řeci kterou neznali a veliká, libezná vůně se rozšířila po celé nemocnici až unikala okolo dveří do ústředí světnic.

Óčitý švéděk Kušnýř, který mně to vypravoval řekl, že řádně říze tak libezně nevoni, jako tato vůně při umřtí toho mladého kněze.

Kdo to tak krásně zpíval a kde se vzala ta libezná vůně, že se rozšířila po celé nemocnici?

To jsou tajem, které nám nemůže nikdo vysvětlit!

Hrabě Duquoy ještie několikrát šel na vyřcházku a pak už přestal choditi. Řekají mi řekli, že asi jeho život se chýli ku konci. řa několik dnů na to zemřel. ř nemocnicích řetů jej svlékli, střčili jej do velkého papírového pytle a vložili ho do rakve, které měli v zásobě nadeřlane, neboť měli truhlařskou dílnu v místě. řak jej odněli do tmavé komory pod věž. řřelidlen ho pochováli na vězeňském hřbitvě a jeho hrob zasadili malou ceduličku s jeho číslem.

řř

Co si staří lidé na besedách vypravovali.

Vesničtí, Domašou v kraji brněnském byla známa jen dle jména našim předkům, když se sešli na besedách při malé petrolejové lampě, tak se vypravovalo o kruzové svatbě v Domašově. J také písničkáři na pouliční a jarmácích zpívali píseň: V Domašouském lese devět křížů stojí, tam ku mozdilíbě pozvedni mysl svoji.

V dávnej době minulého století, kdy bývala služba vojenská sedm toků, v Domašově jeden hoch byl odveden k vojsku a měl děvče namluvené s kterým se musel rozloučiti. Při odchodu mu slíbila, že na něho sedm toků počká, až se vrátí z vojny. U tom čase byly nepokoje s Itálií, neboť tenkrátě našel zela horstní Itálie s Benátkami a Lombardii k rakouské říši, proto vojín neměl žádnou dovolenou po tu dobu sedmi toků.

Uplýnulo sedm toků a hoch nevrátil doposud z vojny. Rodiče děvče přemlouvali, aby na něho už nečekala, možná, že v těch vojnách padl, nebo jej zmrazčili a teď když se o tebe uchází takový hodný hoch, který byl z vedlejší vesnice a měl seiskou usedlost, s tím bys dobře udělala kdybys si ho vzala za manžela, tenkrátě kdo měl seiskou usedlost byl sproštěn vojenské služby. B dlouhém přemlouvání děvče k tomu souhlasila a chystala se velká svatba.

U den svatby přijelo více se ženichem povozů a hosti. Tak společně s nevěstou odejeli přes les do kostela. Právě v tu chvíli, když byla svatba v kostele vrátil se vojín z vojny domů. Když mu to jeho rodičové vypověděli, jak dlouho na něho děvče čekalo, když jí se nevrátil, teprve se rozhodla, že se prouhá za chlapce z vedlejší vesnice, který také čekal ještě snad neprijdeš z vojny domů a když jí nepřicházel, došlo k její svatbě. Teď před chvílí odejeli do kostela. Ten to vojín emi slovo nepřemluvil, obličeji zlosti stáhnul a zamračil se. Tak odešel do vedlejší vesnice, oté ušel skříní a našel tam pušku svého otce i náboje, které si lež uzal, pak ze stolu vytáhl zásuvku a uzal odtud velký žernický máz a otřeřeným oknem uyskočil a běžel k lesu s hrozným úmyslem, že se

jim pomsti až svatba pojedě z kostela domů, za chvíli slyšel z dálky hlas zpěvu svatebčanů, který jemněji a jasněji z dálky zazníval jak už se přibližovali. Stál za stromem a viděl, že na předním voze sedí ženich s nevěstou. Když přijeli na malou vzdálenost od něho, zalil pušku a zastřelil ženicha i nevěstu. Když viděl na zadních toho zákeřníka, vyskákali mužšši z vozů a běželi na něho. Šed' nastala rvačka a vojín jednoho z druhým smílelně zranil a konečně ti další přece ho povallil na zem a jeho vlasním nožem ho usmrtili. Nastalo ticho jako po válce, jen bylo slyšeti slabý nářek některého z umírajících. Šak skončila krvavá svatba u Domašově, kde padlo za oběť devět mlitvých. Ty rodiny, kteří zde ztratili své drahé na tomto místě postavili každému svůj kříž a tam stojí devět křížů, které jsou tam podnes.

Šestě jedna událost roztrúsila občany u Domašově, jak chlapec pět roků starý zastřelil čerta.

V době než sešlátnili všedny lesy byla vyhlášena u Domašově dražba na palivové dříví, čuoji o pařezi a schůze kupujících bude u lese u devíti křížů. Šež prošli celý les, dražba se skon-

čila až odpoledne. Šeimější hajný byl k tomu splnomocněn, aby draženi sám vykonal. Vyhléžili za všechno kolem 10000Kč. Štekteři z kupujících byli zvědaví, kolik asi hajný vybral peněz, byl mezi nimi i hostinský. Hajný jim částku co vybral řekl a zmínil se, že až v pondělí je zamese do kanceláře účetního, neboť dnes jest sobota a nikdo v kanceláři není u sobotu odpoledne.

Druhý den v neděli pořádali hasiči ples proto dva hasiči přišli zvát do hajenky, aby přišli oba do hostince mezi ně. Hajný na vesnici jest užácky váženější osobou. Oni se omlouvali, že mají toho chlapce, k vůli němu musí zůstatí doma. K večeru přišel i hostinský, jako velitel hasičů zvátí do hajenky, bylo ušeli jakých omluv, ale hostinský řekl, že jenom na aby mezi ně přišli. Šed' se přimlouval chlapec: Šatinku, běžte s maminkou, ale dlouho tam nežů stávejte. Hajná se chlapce ptala, nebudeš se snad bát? Še se oni čerta nebojím, povídal chlapec. Hostinskému slibili, že přijdou a setrují tam asi do desíti hodin. Hostinský odešel s uspokojením a oni se chystali na zábavu. Chlapci

ukazovali na hodinách kde bude ta malá rúčka a velká bude nahore, že jistě přijdou domů. Švětko ti necháme svítit a pak hledali klíček od venkovních dveří. Přece jsme nikdy klíček nevytáhovali ze dveří, ani chlapec o klíčku nevěděl. Už když nám večer žádný nepřijde a chlapec uvažoval, že brzo přijdou domů.

Když přišli do hostince, velitel hasičů a hořstímský u jedné osobě se postavil před hudebníky a poručil aby zahráli solo pro hajného a jeho manželku a zahrvejte nějakou myslivkovku. Když se několikrátě otočili, hajný pokynul mládeži, aby se dali do tance všichni. Sotanci hajný šel do vedlejší světnice mezi sousedy a jeho manželka si sedla mezi ženské a divaly se na tancící mládež. K desáté hodině se hajnovi odebrali domů. Když přišli do síně, uviděli chlapce ustrašeného tam, ptali se ho, jak to že je zde v sině? Chlapec povídá, tatínku, já jsem zastřelil čerta, leží v kudyžní na zemi. Hajný šel do kuchyně a uviděl čerta na zemi ležeti a na stole mnoho papírů rozházených. Čert měl na sobě obrácený kožíšek, uprosťšed tělo omotaný řetěz a na hlavě měl škrabošku. Hajný škrabošku odhrdil a s údivem

ním poznal hostinského. Manželka šla schlapcem do pokoje a hajný běžel do hostince říci, že jest velitel mrtev. Byl tam též četník na zábově, který šel s hajným a několik hasičů s nimi do hajenky. Četník u hajence psal listinu a chlapec vypravoval jak to bylo. Přišel na mně čert a vystřelil mne do síně. Já jsem vzal tatínkovu pušku a z brašny náboje a já vim, jali se tam patrony dávají. Dítěřel jsem trochu duře a čert se na mně podíval a v tom jsem ho dvakrátě střelil a on se svalil na zem. Hostinského odnesli na malý vozík a odvezli jej domů. Hosté ze zábovy odesli všichni domů, neboť byli překvapeni tou smutnou zprávou. U hajence našli klíček ode dveří na dvoře. Tato událost se ani u soudu neprojednávala, nebylo toho zapotřebi. Slušel jsem toto všechno vypravovat od jednoho temnějšího občana, jak chlapec hajného zastřelil čerta.

Go vypravoval Jakub Chromý z Bidliny o Radeckým.

V roce 1849, byl jsem ve válce v Itálii za Radeckého. Byl jsem v předním vojsku a viděli jsme Taliany udali velké množství. Zadní voj byl za kopcem a tam byl nejvyšším velitel: lemm Radeckého syn. Tenkrát z pušky, jak to bylo přes 60 metrů vzdáleně. Šaty kulka ne prostřelila. Ten den se dalo děstie a zadní vojsko dlouho nepřicházelo a proto dal Radecký povel k ústupu. myslili, že zadní vojsko zatím přijde. Ale tambor začal bubnovati k útoku.

Děšlo misly ež na boděky a Taliani dostali přece strach a dali se z bojiště na útek. Teprve teď přišlo záloha, když už byla bitva na tomto místě skončena. Teď se Radecký počal ptati proč se zpozrali o čtvrt hodiny. A vojáci vyovídali, že dlouho důstojníci hráli karty a pak nastal velký dešt. cesty byly rozmoklé a špatně se to šlo v tom blátě. Radecký si zvolal důstojníky a řekl jim, kdyby jste byvali přišli v určený čas, nemuselo tolik vojínů padnout. Že přišlo, to jste měli vyjít dříve a nechat hrani karat. Za ten přestupek nechal svého syna zastřelit. Rozkaz byl vykonán na místě. Taliani utíkali ež do Benátek a tam

začali klást odpor. Několik dnů to trvalo až jeden vojín se přihlásil, který byl od řetěze a pracoval dříve v Benátkách jako zamečnick a radil dělostřelcům, kde mají velkou prachárnu. Třetí rána z děla zasáhla prachárnu a ohromný hluk a kouř se valil odtud. Ta to hned byl ustýčen bílý prapor na znamení, že se vzdávají.

Go vypravoval můj dědeček o příchodu Průšáků v roce 1866.

Říše vojsko se v našem kraji ani nezastavilo a pak lid čekal na Průšáky. Od cisátske silnice zasbočili k Sedlaticím. Když viděli lidé přijížděti vojsko na koních k uesnici. Škorpik honem běžel a zavřel před nimi bránku, která sloužila k tomu, aby nemohly husy na louku. Pevzci na koních bránku přeskákali a byli v uesnici. Dlouho se v Sedlaticích nezdrželi a jeli do Štaně-Říše. Za nimi pak přijelo vozatajstvo a zdřželi se v městečku trochu déle. Uečer pak jeli k Nové-Říši, že tam budou v Hlašteře tabouat. V Nové-Říši, byl v té době lékař a ten měl účinný nápad, poslal všechny chlapce malé i velké na kopec od městečka k východní straně, aby tam rozdělal po celém kopci ohničky a sám šel Průšákům

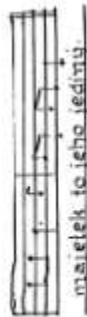
najprdi a zaslavil je a vysvětloval jim, že tam na tom kopci jsou rozloženi rakouští husaři a je jich tam velké množství. Z husarů měli Husáci přece strach, obrátili se a jeli ke Staré Říši nazpět.

Za krátkou dobu byl uzavřen mír a vojsko Říšácké přišlo opět do Staré Říše a zůstalo tam tři týdny. Můj dědeček jim musel hrát se Zahradníkem každý den v hostinci do tance. Mládež nic jiného nedělala, jen pořád tančila. Povidalo se, že kdo se hodně vypotí, nedostane ne choleru, která v našich krajích zhoubně rázila. Treba ve farnosti Babické jsou Lukovnice, jest to menší vesnice, zemřelo tam 34 lidí na choleru, ráno byli ještě zdraví a odpoledne už nebyli mezi živými. U Babicích s lidmi a ostatních vesnicích také jich mnoho zemřelo, v Čidlině ne- byla cholera.

Ve Staré Říši cholera zaháněli tancem i vo- jáci co byli v vozu na straži chodili si zatancit. Když vojáci od straže odešli tancovat, dva bratři Uobůrkové vojákům ukládli pokladnu. Bylo už před odchodem vojska a nemohli zjistit zloděje. Za trest, že vojáci odešli ze straže, bylo 6 vojáků zastřeleno a hned je pochovávali na hřbitově. Uobůrkům to nepřineslo žádné

požehnání, semé neštěstí je stíhalo u hospodář- ství a přišli o půllitr, neboť na nich spočívala příčina smrti těch vojáků, kterou zavinili tou krádeží.

Z té doby se zachovala píseň o Simonu Bartovi, kolouváček.

II Ž kabátu mu láhev čouhá, - naplněná mokem lihovým - za tu by dal Barta život celý - více vám na něho nepovím.

III Simon Bart, starec šedý - potřeboval chtvíli oddechů - zasal v háj, kde lesní stih ho uobil, umaven, u seda do mechu.

IV Udele stavi kolouváček, - hlavu vložil v husté kapradí, - zahleděl se u modroponé nebe; vzpomíná, přemýšlí o mláde.

II. U duchu vidí chytří se zahrádkou, - u té zahrádce
lavice pod hruší, - na té lavce vidí dívku krásnou -
svoji milovanou Mřarůšku.

III. Na té lavce spolu sedávali, - ruku v ruce a rť na
rťu, - kdy pak joi Mřarůšenko drahá do tvých
vlásků vlnek zapietu.

IV. Odveden u dvaceti letech, - našel pro mě přene-
šasný den, - a než rok se opěť s rokem sešel, -

Mřarůšenku kuje černa zem.

V. Smuten nauzaci se k svému pluku, - bez dívku,
kterou tak miloval, - u šesnašedesátém roce ztratil
ruku - a teď u hři na vše vzpomíná.

Ulice.

U době, kdy neuvěra začala, s odstaňová-
ním křížů ze škol a pryč od říma, učitelé
byli mezi prunimi v odstaňováni křížů z
učeben. Také stanoša u křidicích veřejně nedoh
v obci uhlásiti, aby se všechny kříže ze všech
přibytků za humna, za jeho stodolu přinesli. Za
jeho stodolou bylo menší prostanství a tam
občané nosili ze svých přibytků všechny kříže i
také z poli přivlekli dva velké kříže, které přeře-
zali a dali je na smesnou hromadu všech křížů.

Trest za tento skutek nepřišel hned až za ně-
mecké okupace. Tak rozdělali oheň a kříže pálili.
Přišli pak s harmonikou a houslemi a dali se do
tance okolo ohně. Za německé okupace, němcům
to bylo divné, že jsou neustále vzrazováni, až zachy-
tí tajnou vysilačku. Kefedilama, které ze třech
stran určili bod, kde jest umístěná vysilačka, která
každý pohyb vojska německého hlásila. Němci
naši vysilačku ve věži kostela. Čína farář
dlouho vyšetřovali, ale on o té vysilačce ničeho
nevěděl. Němci pak za trest odvezli všechny ženy

a děli z věsnice ptyč a mužské popravovali za sfodolou starostovou, tam na tom místě, kde tehdy páčili kříže a tancili kolem ohně.

Řana řaráře F. Josefa Štemberka přemlouvali, aby odešel z Řidic ptyč a on nabízenou milost odmítl, kterou mu němečtí zločinci nabízeli, snašel se svými řármiky společný osud i smrt. Před tím oušem esesáci, kteří uváželi Řidic majetek zdejšich občanů, nařídili řaráři aby tlačil vůz. Když pro stáři nemohl řarář splnit tento rozkaz esesáci jej ztýrali. Šou ještě svědci, kteří viděli, jak esesáci stříleli na oltář, aťive než kostel demolovali, jak bali kalichy, mon. stenci, mešní roucha a kostelní přádlo. Kostel byl demolován tak, že nacisté dali nálož pod věž kostela, kostel vyhodili do pouětri Řidické ženy, které byly internovány před oduzením do koncentračního tábora byly svědky řádění esesáků v kostele. Řěmci když byli hotovi, jak zdemolovali celou vesnici.

Bylo tam popraveno kolem 70ti mužů. Řřmoci z nich byli nevinní, ale museli nésti společně vinu za zneuctění křížů.

Řázké Řezulátko.

- 1 Botvou chloubou řáho zlatá panorama stoužatá?
Ize to řici v jedné větě
co ti slávu dělá v světě?
2 Starý hrad tuýj z dávné doby
či tuých králů slavné hroby?
Švanovitska katedrála
ve výš oblak až bezmála?
3 Či načetné šité pláne
řatbalista myslí na ně,
neb most Karluu přes Ultavu
dělá říaze hlavní slávu?
4 Řřřřřř. vědy, péra, meče
ech! o tom zde škoda řeče,
odpověď máš tady hbitě
slávu říaze dělá řřřřřř!
5 Žajdi v kraje na západě,
po pořádku ber to v řádě.

o pak podle mnohých zvyků
pusť se třebaš v Ameriku.

§ A tam staň se pušky střelou,
prolití uzlušší Džni celou,

pak neměle, skoro zcela
vstup tam někde do kostela.

§ Šotva noha tvá tam ukročí
hned ti užas padá v oči

a zavolaš na to v krátko.

Je! Tam Rážské Džulátko!

§ Bouřné zni to a ně plaše.

§ Džulátko přece naše!

vidíš tuvěře černé-hnědé,

k oltaři zrak každý vede.

§ K oltaři zor každý točí,

mnohému plá slza z očí,

uysluší jez Džisté ano

proto zde tak uctíváno

§ Nevi, kde je Rážu země

neznejí nás Čechů plémné

u zeměpisu jejích nouze

§ Džulátko znají pouze.

§ Duše tvá tak rozvítěná

s mimi padaš na kolena,

koleno v prach země klesá,
v duši však to víří, plesá.

§ Džišku náš synku dráhý
ty jsi hlavně dhloubou Rážy!

Uzpomínka na Nitrou.

§ Dívám se denně skrze mříže, jak uloký
mízi v daleku, o tolik jsem tí Bože blíže, oč
dale jsem dnes člověku.

sklo: Josef Jelen
napřev: Ludvik Štehlík.

Poslední přání.

1. Potřebu mě s tím se skrývat,
veřejně to mohu zpívat,
když má člověk šedesátku
ve hrob už se může dívat.
A může se k tomu znáti
co mu máji v rakev dáti.

2. A hned duši znějí hlasy
může být věc větší krásy,
než křesťanům věc tak milá
křížek symbol naší spásy.
Ten jak pravi naše víra
taje bránu otevřítá.

3. Co mě na hruď chcele dáti?
Tu, hostýnské obiaz Měti,
za dnů každých svého žiti,
chtěl jsem vždy se ulikati.
necht' šel život jakou chuilou
Mětkou vždy mě byla milou.

4. A co dál se bude dít,
chcete v hrob mi dáti kvítí?
abych v jeho libé vůni
věčný sen svůj mohl smítí?
a vy znáti, vědět chcete,
kde to krásné kvítí kvete?

5. Hostýnskou snad znáte stráni
milá Měť se nad ni sklámi,
tam to kvítí čarokrásné
kteréž vami bez přestání
šam těch květů nahraje
ty mi ve hrob, ty mě dejte.

složil Ludvík Hanák, z Hrušky od Hojetína
a mně poslal: Fráňské Peráálko a poslední přání.

Příloha Budišovského zpravodaje č. 4/2009

Samostatně neprodejné

Vydává: Úřad městyse Budišov, IČO 00289159, tel. 568 875 110, e-mail: obec@mestysbudisov

Redakce: Karel Pavlíček (e-mail karel_pavlicek@volny.cz, tel. 568 875 212),

Mgr. Jiří Horák.

Technická realizace: Ing. Ladislav Dokulil

www.horacko.cz/budisov/zpravodaj

Vyšlo v Budišově dne 22. 12. 2009

Tisk Tiskárna Charvát, s. r. o., Velké Meziříčí